

Velja po pošli:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6:50
za en mesec „ „ 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1:70

Za pošlj, na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Tretji slovenski katoliški shod.

Organizacija.

(Govoril na slavnostnem zborovanju F. S. Gomilšek.)

Prevzvišeni slovenski nadpastirji.

Premili Slovenci!

Največjega pomena so za slovenski narod naši katoliški shodi. I. slovenski katoliški shod je vzbudil v vseh dobromislečnih katoliško zavest. II. slovenski katoliški shod nam je načrtal jasen podrobni socialni program in sedanji III. slovenski katoliški shod ima to vzvišeno nalogo, da potom vsestranske organizacije združi vse stanove našega naroda v jedno veliko celoto. Zares, katoliški shodi so nas vzbudili, nas zjedini in navdušili, da se pobrigamo za časno in večno srečo, za duševni in telesni blagor našega tako dobrega slovenskega ljudstva.

Hvala Bogu, katoliški Slovenci kljub vsem oviram krepko napredujemo. Ako še doslej nismo nastopali vedno kot edina celota, je bilo tega krivo pomanjkanje dobro izvršene notranje in zunanje organizacije. To pa hoče izvršiti pričujoči katoliški shod.

Pred svetom in pred drugimi narodi je vpliven le politično zrel, politično organizovan narod. Le velike politične stranke dosega trajne uspehe. In tako veliko vseslovensko katoliško politično stranko si moramo po III. slovenskem katoliškem shodu ustvariti katoliški Slovenci. Majhni smo po številu, majhni po ozemlju, a močni bomo, če nas bo vse edinila ena velika stranka obsegajoča vse slovenske sloje in vse slovenske pokrajine ter osnovana na najširši demokratični podlagi.

Vsak sodnijski okraj na Slovenskem mora imeti svoje katoliško politično društvo. Mnogo jih že imamo, pa mnogo še jih bo treba sedaj ustanoviti. Najodličnejši močje po naših občinah morajo biti združeni v okrajnih političnih društvih. In ta društva morajo pridno prirejati shode, da bodo udje poučeni o vseh perečih vprašanjih. Strankarska organizacija v vsaki slovenski pokrajini mora imeti svoj izvrševalni odbor, v katerem morajo biti zastopani vsi stanovi. Ta odbor v pokrajinskih zadevah postopa samostojno. V Ljubljani, v našem priznanem središču, pa deluj osrednji odbor, ka-

terege sestavijo odposlanci pokrajinskih odborov. Ta naj skliče v posvet svoje člane, kadar koli bo treba odločevati o rečeh, važnih za celokupni slovenski narod.

Po tako urejeni politični organizaciji bo mogoče v najkrajšem času razširiti naša vodilna načela v vse sloje našega ljudstva. Naše tirjatve v verskem oziru, zlasti svoboda katoliške cerkve, krščanski zakon in krščanska šola, naše politične, kulturne in gospodarske zahteve bo tako poznal tudi najpriprostejši mož. In kadar koli nam bodo skušali ali država ali sovražniki škodovati v tem ali onem pogledu, bo vsikdar se lahko takoj oglašil celi slovenski narod združen v eni veliki katoliški politični stranki. Ob taki naši mogočni organizaciji bodo rešpekt dobili pred nami naši sosede, naši sovražniki, ki nas sedaj tolikrat bagatelizirajo, bodo sčasoma gotovo zmogovito prodirale naše v vsakem pogledu opravičene tirjatve. Naš politični vpliv bo rasel, naš narod se bo osamosvojil in naš obstanek bo zagotovljen. Taka politična organizacija nam je uprav sedaj potrebna, ko je pred durmi izvršitev volilne reforme, ko bomo morali na vseh krajih paziti in skrbeti, da pošliemo v državni zbor le moze katoliškega prepričanja.

Močna, vplivna pa je politična organizacija, ako sloni na vsestransko razviti stanovski organizaciji. Kmetie morajo biti združeni v kmetijskih zadrugah, delavci v strokovnih društvih, denarne sile narodne morajo biti združene v cvetočih denarnih zavodih. In vsaka teh organizacij mora imeti svojo centralo, svojo zvezo. Te že imamo v »Zadružni« in »Gospodarski zvezi«, imamo »Slovensko, krščansko-socialno zvezo«, ki združuje do sedaj naša izobraževalna in delavska društva, ki dajejo našemu narodu potrebno omiko in znanje v različnih vprašanjih. V društvih organizirani morajo biti naši katoliški učitelji, naši duhovniki in drugi inteligentni stanovi. Najbolje organizirana je do sedaj gotovo Kranjska, po III. slovenskem katoliškem shodu bo pa treba zlasti v obmejnih slovenskih pokrajinah popolniti dosedanje pomanjkljivo organizacijo.

Posebno imenitna se mi dozdeva za razvoj organizacije, organizacija, ki jo predstavlja »Slovenska, krščansko-socialna zveza«. Ona po svojih društvih vzbujja v narodu ljubezen do cerkve, ljubezen do materinega jezika, lu-

bezen do zemlje očetov. Sedaj, ko se bode ustanovila za vsako škofijo posebej »Zveza«, vse pa bodo spojene z ljubljansko centralno »Zvezo«, bo omogočen izobraževalnemu delu naših društev najlepši napredek. V teh društvih se podaja našim ljudem sedaj začetni pouk o katoliški in narodni zavesti, o katoliškem in narodnem delu, tu se vzbujja smisel za resno gospodarsko delo. Narodni in socialni pomen »Slovenske, krščansko-socialne zveze« je velik, in še bo večji, ko dosežemo, da bo sleherna župnija imela svoje izobraževalno društvo.

Res nekaj epohalnega je v katoliški svetovni organizaciji »ljudsko društvo za katoliško Nemčijo«, ki že šteje nad pol milijona udov in je na Nemškem pripravil tla vsem drugim organizacijam. Ogromnemu delu, ki ga izvršuje med katoliškimi Nemci in velikanskim uspehom se moramo res čuditi. In da ima na Nemškem katoliški centrim prvo besedo v državi, je največ doseglo ljudsko društvo s svojimi podružnicami, shodi, z deželnimi in okrajnimi socialnimi kurzi in konferencami. Ni čuda, da je sedanji slavno vladajoči papež Pij X. priporočil »ljudsko društvo na Nemškem« v posnemanje Italijanom in Francozom. Uglejmo se vanje tudi mi Slovenci. Naše slovensko ljudsko društvo bodi »Slovenska, krščansko-socialna zveza« in v Ljubljani si moramo sčasoma osnovati podobno centralo, kot jo ima Nemško ljudsko društvo v München-Gladbachu, ki je v socialnem in apologetičnem oziru najboljša pomočnica časopisju, voditeljem in društvom na Nemškem.

Naš ideal je torej velika katoliška politična stranka za celo Slovenijo. Če mi to dosežemo, bo res z zlatimi črkami zabeleženo III. slovenski katoliški shod v politični zgodovini našega naroda. Pa česa nam je treba v izvršitev načrtane organizacije? S katerimi pripomočki bomo to laglje in gotovo dosegli?

Pred vsem mora biti pripravljani odbor za IV. katoliški shod obenem izvrševalni odbor za sklepe III. slovenskega katoliškega shoda. Kar smo v sveti navdušenosti v teh dneh skupnega posvetovanja sklenili, se mora tudi izvršiti. Za to skrbi stalni izvrševalni odbor. Naša najnovejša zgodovina nam poroča, da smo Slovenci storili že silno veliko dobrih sklepov, ki jih potem nismo izvršili.

Sedaj nastopi doba dela in agitacije. Pre-

dragi! Tega dela se morajo vsi slovenski stanovi udeleževati, zlasti pa naši inteligentni stanovi. Vsak n. svoji moči vložji vsaj kamenček v stavbo naše katoliške politične organizacije. Vsakdo se naj udeležuje drobnega dela. In treba bo agitacije. Agitacija, delo od moža do moža, od hiše do hiše, to je tista čudovita moč, v kateri počivajo uspehi posameznih strank. Bodimo vsi neumorni delavci, bodimo neustrašeni agitatorji, saj delamo, saj agitiramo za časn in večni blagor slovenskega ljudstva.

Treba nam je več odločnosti, kot do sedaj. Proč s strahom pred svetom, pred liberalizmom, proč z oziri na osebe nasprotne. Očitno, brezobzirno nastopajo nasprotniki. Pokažimo tudi mi, kdo da smo; sinove in hčere katoliškega slovenskega naroda, vdani z vsem srcem sveti katoliški cerkvi, zvesti svoji širni domovini in presvitemu cesarju, pravi, resnični katoliški patrijotje. Sveta je stvar, za katero se vojskujemo, zato bodimo pa tudi vztrajni. Naše vztrajno bogo- in domoljubno delo bo venčal zaželeni uspeh.

Pri našem težavnem delu v boju z nasprotnikom ljubimo osebe, a zmoto sovražimo, pobijajmo. Skrbimo za toliko potrebno katoliško edinost. Morebitna nesporazumljenja poravnajmo v medsebojni krščanski ljubezni. Skažimo se posnemovalce našega božjega Vzornika, Jezusa Kristusa.

Ako hočemo dati življenje našim sklepom, moramo skrbeti tudi za bodočnost z vzgojo katoliškega naraščaja med kmečko, delavsko in akademično mladino. Kako veselo je gledati naše navdušene katoliške akademike, naše srčne, olikane, priproste mladeniče! Vso skrb moramo zato porabiti, da bo število katoliških vseučilišnikov vedno bolj rastle po vseh slovenskih pokrajinah, zlasti še izvenkranjskih. Mladinskemu gibanju med kmečko mladino moramo posvetiti vso pozornost, da bo res razširjeno po celi naši domovini. Posnemajmo tozadevno vzorno delovanje nemških katoličanov posebno v obmejnih deželah! Tako dobimo v bližnji bodočnosti zadostno število sodelavcev.

Mnogoštevilni zborovalci! Velekrasen je načrt naše organizacije, ki smo si ga začrtali za bodočnost. V politiki je naš ideal od 1848 l. sem združena Slovenija. Z izvršitvijo tega našega organizacijskega načrta jo saj deloma,

LISTEK.

Skrivnostni umor v dolini Bascombe.

Angleški spisal C. Doyle.
(Dalje.)

Obtožnica se je glasila, da je bilo dejanje »nameravan umor«; že prihodnje porotno zasedanje je bilo določeno, da sodi o zločinu in storilecu. To je cel razvoj dogodka, kakor ga je dognala predpreiskava s pomočjo policije.

»Ni mi znan slučaj, v katerem bi bilo lažje dobiti pravega storilca, kot sedaj«, dejal sem jaz.

»Taki dokazi so čestokrat ničevi«, zavrnil me je zamišljeno Holmes. »dostikrat nam kažejo tako določeno smer, da si mislimo, saj drugače ni mogoče. Če se pa le za las postavimo na drugo stališče, pa vidimo, da je smer povsem druga. V tem slučaju priča brezdvomno vse proti mladeniču; naposled je tudi mogoče, da je on pravice krivec. Vendar pa so nekateri sosede prepričani o njegovi nedolžnosti. Med temi je v prvi vrsti gospica Turnerjeva, hčerka umorjenčevega najbližjega soseda.

Ona je naprosila gospoda Lestradeja, ki ga tudi ti že poznaš, naj zagovarja mladeniča. Lestrade pa, ki mu je cela stvar pre-

težavna, prepustil je ta posel meni. Zato se morava takoj s prvim brzovlakom odpeljati v mesto, kjer je mladenič v zaporu, namesto da bi mirno tukaj zajtrkovala.

»Zdi se mi, da so pri tem dogodku dokazi tako jasni, da si topot pač ne bodeš pomnožil svoje slave.«

»Nobena stvar na svetu ni v stanu človeka bolj varati, kot taki »nepobitni dokazi«, dejal je smeje se Holmes. »Morda se nam posreči, da dobimo drugih »nepobitnih dokazov« katerih gospod Lestrade doslej ni iskal. Ne da bi se hvalil ali pa da bi bil častilakomen — to veš, da nisem, — sem prisiljen trditi, da bodem njegovo teorijo ovrgel s pomočjo sredstev, katerih on niti ne pojmi, ali pa sploh ni sposoben jih razumeti.

Vzemimo na primer: Jaz vem natančno, da je okno tvoje spalnice na desni, če le tebe pogledam. Ne verujem, da bi to opazil gospod Lestrade, ker je preneznatna malenkost.

»Kako za vse na svetu moreš . . .

»Priatelj, jaz tebe in tvojo strogo kot vojaško točnost dobro poznam. Vem, da se briješ vsako jutro in sicer poleti vedno podnevi. Ker pa si na levi strani vedno boli obrat kot na desni, je jasno, da nimaš na levi strani toliko svetlobe kot na tej. Ne morem si misliti, da bi se tako natančnemu možu, kot si ti, moglo kaj takega pripetiti, če bi imel

od vseh strani dovolj svetlobe. Ta primer, ki je samoobsebi tako malenkosten, navajal sem ti le zato, da vidiš, kako daleč sega posledica opazovanja ter izvajanja.

»To je moje rokodelstvo, ki mi utegne ravno v sedanji preiskavi mnogo koristiti. Iz predpreiskave posnel sem nekaj postranskih dogodkov in okoliščin, ki jih moram na vsak način natančneje poizvedeti in preiskati.«

»Kakšne so pač te postranske okoliščine?«

»Zdi se mi, da mladeniča niso prijeli takoj na licu mesta, ampak šele potem, ko se je vrnil domov v Hatherley. Ko so ga prijeli, dejal je, da se temu prav nič ne čudi, ker družega ni pričakoval. Ta njegova izjava bi bila morala odstraniti vsak dvom, ki so imeli sodni organi.«

»Saj to je vendar priznanje!« posegel sem jaz v besedo.

»Nikakor ne, ker je obenem izjavil, da je popolnoma nedolžen.«

»Ampak njegovo govorjenje se je vspričo cele vrste obteževalnih razlogov moralo vendar le smatrati kot skrajno sumljivo.«

»Motiš se, Watson; baš nasprotno! Zame je to ravno tako, kakor če posije izza temnih oblakov solčni žarek. Če bi bil še tako nedolžen, biti bi moral pravi bedak, da ne bi uvidel, kako odločno govori vse proti njemu.

Če bi se bil kazal takrat, ko so ga prijeli, presenečenega ali pa morda razjarjenega, no, potem bi se zdelo to meni sumljivo. Tako duševno razpoloženje zdelo bi se mi protinaravno a za zločinca v sličnem položaju najpametnejše. Njegov odkrit nastop pa kaže, da je mladenič bodisi nedolžen, ali pa tako trdne npravi, da sam sebe popolnoma obvlada. Kar se tiče njegove izpovedi, da ni drugega pričakoval, si mi nikakor ne zdi protinaravno. Pomisli, da se je glasom važne izjave male deklice malo popred prepirl s svojim očetom ter celo dvignil roko nadenj. Ko je stal pred mrtvim truplom svojega očeta vzbudila mu je vest kesanje, da se je tako daleč izpozabil v svoji otroški dolžnosti. Njegove besede se zde meni kesanje, ki ne prihaja iz srca zločinca, ampak nedolžnega človeka.

Jaz nisem bil Holmesovih misli.

»Marsikoga so že obesili na podlagi mnogo manj tehtnih dokazov.«

»Žal da je tako; marsikoga so že obesili po nedolžnem.«

»Kaj pa je pri zaslišanju izpovedal sam mladenič?«

»Bojim se, da bo imel zagovornik na podlagi tega, kar je osumljenec izpovedal, težko stališče. Nekaj posameznosti vendar ni brez pomena. Tu je prvo zaslihanje. Čitaj!«

idealno dosežemo, dokler nam je ne da popolna federativna preosnovitev naše Avstrije. Ko bomo združeni y eni veliki politični stranki, nas ne bodo več razdvajale pokrajinske meje, ne nas motile v delu. Vsi bomo eno. Daj, nam Bog prej ko slej dočakati to srečno dobo.

Slovenec se nam ni več bati za obstanek. Vsedobri Bog nam je poleg nešteti dobrot dal najvzornejših nadpastirjev, nam je dal v pravem času požrtvovalnih voditeljev; storilo se je pri nas že veliko za katoliški napredek, da nadkriljnjemo marsikateri večji narod. Vse to nam naj iznova vlije poguma, pogled na dosedanje vspehe naj vsepovsod na zgoraj in na zdolaj dvigne in pomnoži našo delavnost, da se bo prerodila, da bo napredovala, da se bo razcvetela v vsakem oziru naša mila domovina, naša katoliška Slovenija!

Odsek za književnost in umetnost.

(Dalje.)

Profesor Kržič izjavlja, da se je vodstvo »Katoliške bukvarne« že znatno izboljšalo, hibe se nam naj povedo.

Gospoda Bernik govori o knjižnicah približno sledeče: Res je, da so naša društva jako potrebna, in res je tudi, da jako napredujejo. Napredek je pa veliko odvisen tudi od ljudskih knjižnic. Zato mnoga društva gledajo na to, da imajo dobre knjižnice. A to je za nas težko mogoče. Imamo sicer veliko slovenskih knjig, a kadar jih hočemo deliti med ljudstvo, smo silno revni. Naše ljudstvo je jako željno branja, kar imam sam priliko skušati. Torej mi nimamo knjig, ki bi jih dali ljudstvu v roke, oziroma ne vemo zanje. Zato bi predlagal: 1. da bi se osnoval v Ljubljani odbor gospodov, ki bi pregledali vso slovensko literaturo, in 2. da bi se sestavil na podlagi tega katalog za slovenske ljudske knjižnice. Katalog naj bi bil knjižničarjem na razpolago in naj bi se vsako leto izpopolnil. Trdno upamo, da dobimo kmalu ljudstvo in salonsko knjižnico, ker knjižnice jo željno čakajo. Vsak izgubljen dan v tem oziru je obžalovanja vreden. Predlagam pa 3., da izhajajo periodično, mesečno, in se naj vse dobro pobere iz periodičnih listov, in da se ponatisnejo stare reči, katere pa nam niso več dostopne. Tudi po listih bi se dalo marsikaj lepega spraviti med ljudstvo s ponatiski, če ni originalnega, se naj pa prevaja. (Živahno odobravanje.)

Profesor E. Jarc: Slovstveno delovanje je preveč centralizirano v Ljubljani, kjer so gospodje preobloženi. Kar se tiče ponatiskovanja, je stvar težka, ker mora biti pisatelj 30 let mrtev. Od 11. katoliškega shoda izvoljen odbor ni deloval.

Dr. Opek: Kar se tiče od g. Bernika predlaganega odbora ni nič. Tudi jaz sem član takega odbora, ki je bil sklenjen na drugem katoliškem shodu, a ni ničesar naredil. Tak odbor je nemogoč, razun če izposlujete desetim gospodom eno leto dopusta. Pač pa naj bi gospodje knjižničarji sami pregledali vsak svoje knjige in tako bi počasi vse pregledali. Kar se tiče »Dom in Sveta«, iz njega ni treba ponatiskavati, ker lahko damo vsega ljudstvu v roke. Kar se pa tiče »Ljubljanskega Zvona«, je pa gotovo, da nam ta ne bo dovolil. Le iz »Kresa« bi mogli ponatiskavati. Zato je nujno potrebna decentralizacija. G. Smolnikar pojasnjuje, kako misli »Tiskovno društvo« izdajati ljudsko in salonsko knjižnico. Povesti iz leposlovnih časopisov ne moremo kar tako ponatiskavati, ker ne vemo kako bi bili pisatelji, uredniki in lastniki zadovoljni s tem.

Dr. Debevc: Odbor, ki je imel nalogo izbirati, je imel veliko težko, o katerih preje ni mislil. A vsaj toliko smo storili, da smo se pomenili o težkočah. Predlagam, da se izpremeni prvi predlog: Knjižničarji naj pregledajo vsak svoje knjige in na podlagi tega naj se napravi katalog.

Gosp. Bernik predlaga, naj se izvoli odbor slovenskih knjižničarjev, kateremu naj se pošlje iz Ljubljane vsaka nova knjiga in ta naj jo pregleda.

Prof. Jarc: Naj »Katoliška bukvarna« stavi tak katalog 1. za mladino, in 2. za odrasle, ker te dve rubriki se morata ločiti.

Gosp. Mesar, voditelj »Katoliške bukvarne«, izjavi, da se katalog gotovo sestavi v treh tednih.

Profesor Kržič: Kar se tiče ljudskošolske leposlovne literature, sem že vse jaz pregledal, in to lahko odpade.

Dr. Aleš Ušeničnik: Naj se sestavi terej odbor, ki naj pregleda pred natisom katalog za ljudske knjižnice, katerega ga naj »Katoliška bukvarna« sama izda. »Katoliška bukvarna« raditega lahko izda tudi še svoj trgovski katalog.

V odbor so izvoljeni gospodje: Bernik, profesor Kržič, dr. A. Ušeničnik, dr. Debevc in dr. Grivec.

Po daljši debati je sklenjen predlog: Ljudska knjižnica naj izhaja v gotovih rednih obrokih in naj se ponatisnejo dobre stvari iz starejše literature, posebno iz perijodičnih listov, katerih ne moremo dati celih ljudstvu v roke.

Dr. Mantuani: Četrty predlog se glasi: Katoliški slovenski listi naj priobčujejo povesti, ki naj izidejo potem v ponatisku za ljudsko knjižnico.

Dr. Debevc: To velja seveda tudi za »Dom in Svet«. Če drugi nemški in češki listi tako delajo, zakaj bi se pri nas ne ponatiskavale Finžgarjeve povesti. (Dolgotrajno in živahno odobravanje.)

Predlog se sprejme.

Prof. Jarc: Naj se uvrstijo ti predlogi v resolucije književnega odseka. (Sprejeto.)

V nadaljni debati omeni gospod župnik Oblak, da farne knjižnice niso rodile mnogo sadu, ker so navezane preveč na osebe, zato naj se snujejo društvene knjižnice s pomočjo naših odborov. Želi tudi, da bi prinašala ljudska knjižnica tudi kaj poljudno-znanstvenega.

Dr. Mantuani izrazi željo, da bi privabili duhovniki kolikor mogoče veliko lajkov v svoje delovanje, ker duhovniki imajo malo časa. (Odobravanje.)

Župnik Oblak želi, da naj časopisje piše dostojno in ne preveč osebno. Potem ustreza sedaj časopisje več radovednosti, ko izobrazbi. (Živahno pritrdjevanje.)

Dr. Opek: Vsakdo ima pravico do svojega dobrega imena, ki o njem še ne vedo kaj slabega. Osebi vzeti dobro ime, je dopustljivo le takrat, če uvidimo, da je boljše škodovati enemu, kot celoti.

Profesor Jarc je proti temu, da bi se objavljale nemoralne stvari izpred sodišč.

Phil. Marinko je zoper nepornebe novice v časopisju.

Gomilšek: govori zoper prevelike osebne napade na shodih.

Učitelj Novak želi, da naj katoliško časopisje ne napada učitelstvo, da ga ne odbija od sebe.

Gomilšek želi izvrinih dobrih poročil od vseh krajev.

Profesor Jarc želi, da naj »Slovenec« nastavi obilo plačanih dopisnikov. Ni se treba bati radi tega deficita.

Gomilšek želi mnogo trgovskih poročil, ki naj bodo točna, da ne bo treba trgovcem naročati »Preše« in »Tagespošte« samo zato. Predlagam, da se glasi resolucija II. a): Dela naj se na to, da se »Slovenec« prizna kot vseslovenski dnevnik, zato naj bo urejevan tako, da bo ustrezal temu namenu in vsem opravičenim zahtevam. Kot na Kranjskem enako se mora ozirati tudi na druge slovenske pokrajine. Zadovoljevati mora tudi potrebam slovenskega trgovstva. Naj tudi upravništvo da župnikom imena naročnikov dotičnega okraja, da lahko kot agitatorji med sabo tekmujejo. (Sprejeto.)

Katehet Janč je samo za en nabožni list, ker oba večkrat prinašata istih stvari, in eden bi lažje izhajal. Izreka se za »Bogoljuba« kot vseslovenski nabožni list.

Dr. Opek: Več časopisov je znamenje večjega razvoja narodnega.

Gomilšek omeni, da lahko oba izhajata »Bogoljub« in »Glasnik presv. S. J.«.

Popoldne je otvorjen odsek ob dveh in gospod Mesar poda poročilo o kolportazi:

Kolportaza.

Obljubuje se nam, da stopi v veljavo v najkrajšem času zakon proste kolportaze; ta zakon bo, če ga bomo katoliki prav in spretno uporabili, tudi za katoliško stvar in za verski značaj ljudstva velikanskega pomena.

Nakane naših verskih nasprotnikov in pa dobičaželjnih judovskih agentov, ki bodo vedeli s kolportazo umazanega berila ta zakon docela izrabiti, kličejo nas katolike k delovanju. Zakon proste kolportaze bo zadal katoliškemu življenju in blagostanju našega naroda najhujši udarec, če se ne bomo v bran postavili razširjevanju umazanega berila z enakim orožjem — namreč z dobro organizirano katoliško kolportazo.

Ne bom natančneje opisoval, koliko neizmerne škode je že do sedaj napravila brezvestna kolportaza; judovski spekulantje jo namreč že dolgo uporabljajo, če tudi jo mora vlada v vsakem slučaju posebej dovoliti; statistika pa je pokazala, da je samo v Avstriji in Nemčiji okoli 43.000 kolporterjev v službi slabe kolportaze in da so nabrali isti nič manj kot 20 milijonov naročnikov. Znano je tudi, da se kolportira najslabše blago, navadno takozvani »Schundromani«, polni pohotnosti in pretresujočih prizorov, ki zagovarjajo izvajanje človeških strasti in slikajo hudodelstvo kot junaški čin. Seveda je to berilo sestavljeno na naročilo dobičaželjnega založnika, ki si najame pisatelja polnega fantazije, kateri si take neumnosti sproti izmišljuje. Znano mi je, da je nek tak pisatelj narekoval tri do štiri ure na dan svojemu stenografu, pustil nato diktat prepisati v korentno pisavo in poslal rokopol brez vsacega popravka v tiskarno.

Najbolj obžalovanja vredno pa je to, da ne bero takih spisov ljudje, zmožni presojevanja, nasprotno je dokazano, da prebere največ takega berila mladina od 15. do 21. leta, torej v dobi, v kateri se nagne notranji razvoj k dobremu ali hudemu.

Na Nemškem so proti slabi kolportazi nastopili najpoprej protestantje; protestantovska društva in protestantovski pastirji se bojujejo že več desetletji proti vplivu slabe kolportaze in so s pomočjo krščanske kolportaze dosegli lepe uspehe; posebno delavni so v vojvodini Sachsen-Meiningen.

Če protestantje toliko storijo za dobro stvar, ali naj držimo mi katoliki, ki nas vežejo večje verske dolžnosti, križem roke in naj mirno gledamo, da zanesejo brezvestni kolporterji pogubonosno berilo med slovensko ljudstvo?

Med Slovenci raste vedno bolj in bolj veselje do branja; vsi stanovi bero, tudi priprost delavec in naše kmetsko ljudstvo zahteva vedno več berila; ne gre pa rado kupovat v knjigarne, ne pozna zadosti naslovov knjig, katere želi kupiti, tudi se raje giblje v priprostitih krogih in kupuje na semnjih, kar dobi; še raje pa bo kupil od tega, ki mu prinese knjige na dom, ter ga obišče pri delu in mu svetuje to in ono za poduk ali kratek čas, kar ravno potrebuje, tu mislim kolporterja, ki naj postane našemu ljudstvu zaupen prijatelj in svetovalec v slovstvenih zadevah, seveda za dobre in koristne knjige. V rednem dostavljanju na dom korenini velikanski vpliv kolportaze in naše ljudstvo bo rado naročalo od moža sovrstnika, katerega pozna in mu zaupa. Torej če ne bomo ljudstvu ponudili na domu dobrih knjig, oziroma če ne bomo skrbeli za prospeh katoliške kolportaze, bo kupovalo ljudstvo slabše ali naravnost pohujšljive spise, katere bo nudila v izobilju nekatoliška kolportaza. Tudi kolportaza z dobrim berilom bo dosegla uspehe; skrbeti pa moramo, da se pravilno izvaja. Nemška zbirka »Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens« s 30.000 naročniki, ki ima sicer protestante za urednike, a je vredna vseskozi priporočila, si je pridobila v kratkem času stalnih 20.000 naročnikov po kolportazi, le ostalih 10.000 izvodov odpade na razne knjigarne.

Pridem torej k praktičnemu izvajanju katoliške kolportaze. Razni poizkusi katoliške kolportaze na Nemškem so pokazali, da knjižničar sam s svojimi kolporterji ne bo mnogo opravil; tukaj je treba organizacije, treba je, da mu pomagajo katoliška društva in drugi meročajni katoliški faktorji: čast. duhovščina

itd. Svetujem torej, da se sestavi v vsaki župniji odsek, ki ima glavno nalogo, pospeševati razširjenje dobrega katoliškega slovstva. Prvo delo tega odseka bi bilo ozreti se v področju svojega delovanja po zmožnem kolporterju; vsakdo ni za to delo; ne zadoštuje, da je zvest in pošten, biti mora zgovoren kot advokat, povsod priljubljen in domač, zraven pa tudi krotak kot jagnje. — Umevno je, da bo užival kolporter provizijo ali rabat od prodanih knjig. Čim več bo prodal knjig, toliko več bo zaslužil; to ga bo spodbujalo k delovanju. Poskrbelo se je že, da bo naklonilo »Katoliško tiskovno društvo«, oziroma »Katoliška Bukvarna« svojim kolporterjem prav dobro provizijo.

Odsek naj bi skrbel, da se kolporter za svoje delo zadostno vzgoji in izvežba, seznanj naj se, kolikor mu dopuščajo razmere, s tekočim slovstvom, da bo vedel svetovati ljudem, ki se bodo v slučaju potrebe k njemu zatekali.

V krajih, kjer obstojijo večje tovarne, naj bi prevzel kolportazo kak delavec, ki bi lažje kolportiral med tovarniškimi osebami. Manjše, ne daleč vsake sebi oddaljene župnije naj bi se združile v področje enega kolporterja. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani naj bi tvorila nekako centralo slovenske katoliške kolportaze, ona bo tudi nastavila gotove zastopnike, ali glavne, centralne kolporterje, kateri bodo obiskali od časa do časa lokalne kolporterje, jim dajali potrebna navodila, se prepirali o njih delovanju in jih vsestransko kontrolirali.

Da bo pa kolportaza postregla lahko z vsakovrstnim berilom, je »Katoliška Bukvarna« svojo zalogo slovenskih knjig vsestransko izpopolnila in izda prav kmalu splošen katalog vseh priporočila vrednih slovenskih knjig, v kolikor se še dobio.

Začela bo tudi izdajati potrebno in važno leposlovno zbirko za ljudstvo, namreč »Ljudsko knjižnico«, zbirko zbranih, priporočila vrednih pripovednih spisov, ki bo za kolportazo velikega pomena in ima napovedati krepak boj razširjanju slabih romanov. Razun mnogovrstnega pripovednega berila pa bo dala kolportaza našemu ljudstvu na razpolago tudi knjige za praktično porabo. Dalje se je že najprej skrbelo za dobro mladinsko berilo: postavljenih je že 11 zvezkov P. Spillmannovih povesti, dalje spisi Kristofa Šmida v 15 zvezkih, razni Hoffmannovi spisi itd. Katoliško tiskovno društvo obrača torej v vsakem oziru svojo skrb na to, da se pripravi katoliški kolportazi zadostno gradivo.

Še posebej se obračam do naših katoliških društev, ki tvorijo temelj slovenske organizacije, s prošnjo, da se zavzamejo za katoliško kolportazo. V mislih imam vsa katoliška društva, bodisi izobraževalna ali bralna, kmetska ali konsumna, kakor tudi Marijine družbe itd., vsi ti naj si zapišejo na svojo zastavo, da imajo v prihodnje poleg svoje prvotne določbe tudi namen, delovati za razširjanje dobrega berila. Iz njih srede naj se sestavijo odseki, izvolijo poverjeniki in določijo živahni kolporterji. Voditelji pa naj ob shodih v svojih govorih pojasnjujejo pomen, važnost in korist katoliške kolportaze, opozarjajo naj tudi na slovstvo, ki je ravno v prometu, kolporter pa naj skrbi za to, da bodo krožile knjige med govorom iz rok v roke; na ta način se bo vzbujalo zanimanje za dobro berilo in ne bo prišlo slabo berilo do duška.

K sklepu povdarjam, da je treba pričeti z delom takoj, če ne nas najde zakon proste kolportaze nepripravljene in neorganizirane, je vse zamujeno; slaba kolportaza bo pri delu preje, kakor se nadjamo.

Nujna potreba in dolžnost je torej, zavzeti se za razširjanje dobrega berila, po katerem naj raste moč, veljava in vpliv katoliške ideje, potem bo leposlovno in znanstveno berilo, katerega smo pričeli izdajati, z božjo pomočjo izobraževalo naše ljudstvo po načelih svete vere, naši mladinski spisi v istem duhu vzgajali mladino. »Katoliško tiskovno društvo« v Ljubljani naj izda podrobna navodila za kolporterje in razpošlje istodobno oklice na župne urade, da naznanijo še pred novim letom ime poverjenika, ime kolporterja in približno število za agitacijo potrebnih iz-

Holmes mi je dal časnik, v katerem je bilo vse natančno poročano, in mi pokazal oni odstavek, ki je obsegal obdolženčevo izjavo. Pazljivo sem jel čitati:

— »Nato so privedli Jamesa Mc. Carthyja, edinega sina umorjenčevega. Izpovedal je takole: Po tridnevni odsotnosti z doma vrnil sem se šele v ponedeljek zjutraj, dne 3. t. m. iz Bristola. Vrnivši se nisem dobil očeta doma; dekla mi je povedala, da se je peljal s služabnikom, Johnom Cobb, v mesto. Takoj na to sem čul, da je pridrdral voz na dvorišče. Pogledal sem skoz okno in videl, da je izstopil oče iz voza ter hitrih korakov odšel — kam, tega nisem vedel. Vzel sem puško in se napotil proti ribniku, z namenom, da se prepeljem na drugo stran, kjer smo redili domače zajce. Med potom srečal sem tudi lovskega čuvaja Williama Crowderja, kar je ta tudi že navedel. Zmotil se je pač v tem, da je menil, da sem sledil očetu. Niti slutil nisem, da je šel oče pred menoj. Oddaljen sem bil komaj še 100 korakov od ribnika, kar sem začul klic: »Cooee!«; *) ta klic sva z očetom navadno rabila med seboj. Sledil sem glasu in kmalu dobil očeta stoječega ob vodi. Ugledavši me,

*) izgovorja se: »kui.«

bil je zelo presenečen in vprašal me je rezko, kaj iščem ondod. Vnel se je med nama razgovor, iz katerega pa je nastal prepir, ki bi mi bila kmalu sledila dejanja. Moj oče je bil namreč jako nagle jeze. Ker sem vedel, da v jezi ne pozna nikake meje več, ostavil sem ga ter se vrnil proti domu. Nisem bil še nad 150 korakov oddaljen, začul sem za seboj strašen krik. To me je napotilo, da sem stekel nazaj. Našel sem svojega očeta umirajočega na tleh; na glavi je krvavel iz težke rane. Vrgel sem puško v travo in vzel očeta v naročje, toda zavedel se ni več in v nekaj trenutkih je izdihnil. Nekaj časa klečal sem ob njegovem truplu, potem pa šel k oskrbniku Turnerjevih posestev prosit pomoči. Vrnivši se na kraj umora, nisem videl nikogar v bližini. Niti najmanjše slutnje nimam, kdo bi bil storilec zločina. Moj oče ni bil sicer priljubljen, ker je bil vobče nekam hladnega, skoro odurnega obnašanja; toda kolikor mi je znano, ni imel posebnih sovražnikov. — Drugega ne vem ničesar povedati.«

Preiskovalni sodnik: »Ali vam je oče neposredno pred smrtjo kaj povedal?«

Priča: »Grgrae šepetal je pač nekaj besedi, ki jih pa nisem mogel razumeti; razločil sem le, da je izgovoril »a rat«.

Sodnik: »Kaj pa je bilo povod vajinemu prepiru?«

Priča: »Prosim, da ne zahtevate odgovora na to vprašanje.«

Sodnik: »Obžalujem, da sem prisiljen ga zahtevati.«

Priča: »Pod nobenim pogojem nisem v stanu povedati. Zagotovim vam pa, da ni v nikaki zvezi s tem, kar se je kasneje zgodilo.«

Sodnik: »O tem bo razsojeval sodni dvor. Mislim da mi ni treba opozarjati vas, da si z molkom in obotavljanjem jako škodujete.«

Priča: »Vkljub temu moram vstrajati pri svojem sklepu.«

Sodnik: »Ali ni bila beseda »Cooee« običajen klic med vami in očetom?«

Priča: »Da.«

Sodnik: »Kako je mogoče, da je zaklical ono besedo predno vas je videl ali sploh vedel, da ste se vrnili iz Bristola?«

Priča: — v vidni zadregi: »To mi je čisto nejasno.«

Drugi sodnik: »Ali niste v tistem trenutku, ko ste se na očetov krik vrnili in ga dobili smrtno ranjenega, ničesar opazili, kar bi bilo vzbudilo vaš sum?«

Priča: »Ničesar posebnega.«

Sodnik: »Kaj mislite s tem?«

Priča: »Bil sem tako razburjen, da v tistem trenutku, ko sem hitel iz gozda, nisem na nič drugega mislil, kot na očeta. Zdi se mi pa kot v sanjah, da sem videl ležati nekaj na tleh. Bilo je rujave barve — morda kaka suknja ali pa ogrinjalo. Ko sem drugič odšel od očeta, tiste stvari že ni bilo več.«

Sodnik: »Hočete reči, da je izginila, predno ste dobili pomoči?«

Priča: »Da, tako je.«

Sodnik: »Toraj ne veste, kaj je bilo?«

Priča: »Ne, meni se je samo zdelo, kot bi tam nekaj ležalo.«

Sodnik: »Kako daleč od mrliča je bilo približno?«

Priča: »Kakih dvanajst korakov.«

Sodnik: »Kako daleč pa je od tam do gozda?«

Priča: »Ravno toliko.«

Sodnik: »Toraj je vendarle morala ona stvar izginiti med tem časom, ko ste bili le dvanajst korakov od ondod oddaljeni.«

Priča: »Da, med tem ko sem bil z hrbtom tja obrnjen.«

S tem je bilo zasliševanje končano. (Dalje sledi.)

vodov prvega sešitka raznih književnih pojavov za ljudstvo, ki so namenjeni, da jih bo spečavala kolportaza. Upam, da se smemo obrniti do vseh slovenskih župnih uradov tudi izven Kranjske; malo nas je Slovencev, nikar se ne razcepimo, vsaj ne katoličani; le v edinstvi in složnem delovanju je naša moč.

Če omenim h koncu še žalostno dejstvo, da ima en sam v Nemčiji izhajajoči protiverski zabaven list, katerega je spravila na noge kolportaza, več naročnikov, kakor vsi katoliški zabavni listi skupaj, mislim, da sem označil zadosti jasno, kako zares potrebna je katoliška kolportaza, ki je bila do sedaj popolnoma zanemarjena.

Spisi, katere bo takoj, ko stopi novi zakon v veljavo, spravila brezvestna kolportaza v promet, so silno vabljeni, zlasti ker slikajo in povečujejo v najlepši obliki nemoralo; prepričan sem, da jih bo slepo kupovalo naše ljudstvo, če zamudimo čas, ob katerem ima nastopiti z vso odločnostjo katoliška kolportaza, ki naj deluje in procvita Bogu v čast, sveti veri v korist, našemu ljudstvu na v pravi duševni napredek. (Živalno ploskanje.)

Po referatu pozdravi dr. Mantuani profesorja dr. Kosa. (Živalno ploskanje.) Gosp. Ukmar iz Trsta: Pri nas na Tržaškem je glede tiska in kolportaze jako slabo. Treba nam je tiskarne. Zato predlagam: »Katoliško tiskovno društvo« naj čimprej ustanovi v Trstu filijalno tiskarno, združeno s prodajalno pisarnih potrebščin in devocij-nalij. (Sprejeto.)

Župnik Oblak: »Katoliška Bukvarna« naj skrbi, da se prodajajo dobre mašne knjige, da se s tem odstrani iz ljudstva toliko slabih

Župnik Kala in omeni glede družbe svetega Mohorja: 1. Knjige naj bodo aktualne v svetnem in verskem oziru, torej naj se nastopi bolj proti takozvanim svobodnomiselnim idejam; 2. naj se knjige več in bolje ilustrirajo; 3. knjige naj bodo bolj poljudne, posebno znanstvene in kmetijske; 4. če ni originalnih dobrih povesti, naj prinaša prevode (odobranje); 5. v odbor, ki naj se razširi, naj pridejo tudi izvenkorošci. Polovica odbora naj bo v Celovcu.

Dr. Opeka hvali posebno zadnjo točko in želi, da družba sestavi novi literarni program. Naj se ozira na moderne iznajdbe posebno glede tehnike, in molitvenikov imamo tudi že zadosti. (Živalno odobranje.)

Tajnik družbe sv. Mohorja g. Rozman v zvezi vse to z veseljem na znanje in omeni, da se je začelo na izvršenje večine teh želja že delati, a kar še ni, bo z veseljem predlagal in priporočal odboru.

Umetniški spomeniki:

Gospod Avsec referira potem o skrbi za starinske in umetniške spomenike. Govori, kako naj pazimo na to, da se monumenti naše zgodovine kolikor mogoče neškodovani ohranijo in njegova misel je, da je zato treba: 1. inventarizacije, 2. publikacije in 3. pouka ljudstva.

Dr. Mantuani o umetnosti.

Glede umetniških spomenikov je zadnji čas, da ne utihne glas: Poberite ostanke, da konca ne vzamejo.

Res je, da se je pri nas že mnogo iznosilo in izvozilo iz dežele; a navzlic temu je vendarle še mnogo ostankov, ki so zelo zanimivi in poučni za ves naš razvitek na umetniškem polju.

Zgodovina naše umetnosti je mnogo zanimivejša, nego se vidi na prvi pogled, posebno v srednjem veku, za časa renesance in v baročni dobi. Pozneje, nekako od konca 17 veka pa nastopa pri nas na deželi (reke na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem) kot surrog domačega obrtniškega umetnost, torej pojav samoraslega kulturnega življenja, katero šele v najnovejšem času malo bolj upoštevajo in je bodo bolj in bolj.

Res je, da ne moremo konkurirati z laško umetnostjo, tudi z nemško in francosko v mestih ne; pač pa ima naša umetnost in tudi njena tehnika toliko izrazen pečat samoraslosti, ki je vsklila na podlagi večstranskih vplivov, da se je nam ni sramovati.

Navzlic temu, da med nami vlezaslužni veteran v tej stroki, gosp. prelat Flis, ki goji goreče in z neumorno pridnostjo smisel in ljubezen do umetnosti, pri nas na Kranjskem ni še takega vspeha, kot bi ga bilo pričakovati. Pač se trudijo posamezniki, a ves ta trud noče obroditi sadu.

Na cerkveno-umetniškem polju je še dandanes mnogo skritih zanimivosti, še dandanes se — žalibog — prodajajo nerabne starine kot ničvredna šara židovskim vohonom, katerim za mal denar ali pa za kak nov parlament od slabe svile odneso značajne starine in jih po velikih mestih spet prodajajo, večinoma židovskim nabiralcem starin, kjer se potem brez pijetete in brez razuma profanirajo. (Židje nosijo vstavke mašnih plaščev na prsih!)

Menim, da bi bilo nasprotno ravnanje, da se cerkveni službi posvečene stvari pije-tetno obvarujejo vsake profanacije s tem, da se oddajo v muzej, nekoliko razumnejše in bolj praktično-katoliško. Santa, sanete!

A kako je temu priti do živega? Imamo na Kranjskem »Društvo za kršč. umetnost«, na Štajerskem »Zgodovinsko društvo«; prvo je ustanovilo tudi škofijski muzej za ljubljansko škofijo.

V teh dveh društvih bi bilo treba: 1. intenzivnejšega dela in 2. odločne zaslombe na merodajnih mestih.

Kar se tiče osobito našega »Društva za krščansko umetnost« bi bilo najtoplejše priporočati, da se:

1. Kolikor mogoče razširi, in

2. da se ogromno delo razdeli vsaj na 2 odseka:

a) zgodovinski odsek, in
b) odsek za aktualna-estetična, tehnična in praktična vprašanja.

Tema odseka bi bilo živo želeli precejšnje oficijelne auctoritete in obvezne besede; na ta način bi se preprečila marsikatera neumetniška poprava ali breznačajna zvoni-kova streha brez sloga, ki se sedaj tako hitro množe (po Kranjskem vsaj) in izpodrivajo lepe stare, baročne.

Druška stopnja do izboljšanja bi bila popolna in natančna inventarizacija cerkvenih umetnin, stoječih in premakljivih, starih in novih, celih in pokvarjenih (stavb, slik na stenah, altarjev, mobilarija, orodje, itd.) Po teh inventarjih bi morali potem vsposobljeni strokovnjaki umetnostno vredne stvari ogledati, popisati jih in fotografično posneti.

Na ta način bi se dobil (3.) popolen arhiv še sedaj preostalih cerkvenih umetnin, ki naj bi potem služile:

Za cerkveno-umetniško topografijo, kot imamo zabeležiti uže lep začetek s Stegen-škovo knjigo za dekanat Gornjigrad v Mariborski škofiji.

To bi bila potem precej vednostna knjiga po kateri bi morali segati vsi drugi narodi, da se pouče o naši umetniški zgodovini.

III. slov. katoliški shod skleni:
III. kat. shod se obrača do pristojnih oblasti s prošnjo, da:

1. Podpirajo težnje »Društva za krščansko umetnost« in njegovo organizacijo osobito s tem, da mu dajo toliko obvezne auctoritete, da bi moglo zabraniti vse neumetniške čine in pospeševati proučevanje umetniške preteklosti v Sloveniji;

2. da naroče inventarizacijo;

3. da vvažujejo topografijo umetnin na Kranjskem.

Dostal, tajnik »Društva za krščansko umetnost« za Kranjsko omenja, da društvo tiho a uspešno deluje. Inventarizacija stane veliko in naši poizkusi o tem so se slabo obnesli, ker treba velikih gmotnih sredstev. Društvo bo začelo tudi izdajati svojo publikacijo in predavati.

Prof. A. Jarc predlaga, da naj bo za vsakega župnika res strogo obligatno, da naznani preje društvo vsako preosnovno stavb in prodajo kake cerkvene opravke.

Dr. Mantuani predlaga: III. katoliški shod se obrača do pristojnih cerkvenih oblasti na slovenskem ozemlju:

1. Da naj podpirajo težnje »Društva za krščansko umetnost in njegovo organizacijo posebno s tem, da mu dajejo potrebne obvezne avtoritete in

2. da se naroče cerkvene inventarizacije. Društvo naj se raztegne tudi na druge pokrajine slov. ozemlja.

Prof. Jarc želi, da bi s poživljenjem cerkvene umetnosti prišli tudi do večjega negovanja stare posvetne umetnosti.

Dr. Mantuani se zahvali za živalno debato in zaključil odsek.

Profesor Jarc se zahvali gospodu predsedniku za izvrstno vodstvo. (Živalno odobranje.)

Socialni odsek.

Nadaljevanje referata g. dr. Ivan Zajca, zdravnika v Ljubljani.

Boj demonu alkoholu!

V vseh modernih državah se vrši prav veselje jibanje; živalno se gibljejo brhke črte na čelu s praporom: Boj demonu alkoholu! Proč z alkoholom!

Povod temu gibanju je ogromna škoda, katero dela alkoholizem človeški družbi: Alkohol ruši zdravje širokih ljudskih mas, alkohol duši, ovira napredek ljudstva na telesu, duhu, v нравnosti, alkohol tira tisoče rodbin do gmotnega propada, alkohol je izvor socialne bede vseh stanov. To so krivice, katere dela alkohol človeštvu; teh krivic ne utaji noben prijatelj alkohola, pa naj ga brani z Demostenovo zgovernostjo. Zato pa sili človekoljubje samo, da stopi v bojne vrste protialkoholnih čet vsak, ki se nazivlje prijateljem človeške družbe, da se bori proti tem krivicam na življenje in smrt.

Veliko je protialkoholno vprašanje. Ni mi mogoče, da se z njim pečam vsestransko, nedostaje časa. To storim ob drugi priliki.

Boj proti alkoholu je potreben. O tem ni dvoma. Vprašanje je le, kak bodi boj, da se konča z veselo zmago. Da doseže mnogo samopoč, ne tajim, trdim pa, da je zmaga, popolna zmaga mogoča le, če postane protialkoholni boj pereče vprašanje modre postavo-daje! Vsak odločen in odkrit protivnik alkoholovih krivic mora stremeti za tem smotrom.

Postavodaja raznih držav se je pečala z alkoholizmom. — Poglejmo malo po svetu!

Principi, iz katerih so izšli protialkoholni zakoni, so v raznih državah različni. Vrhovno načelo je povsod, da se odpravi ali vsaj omeji prilika zlorabe opojnih pijač, ali pa sploh odpravi uporaba teh pijač.

Najradikalnejši princip je prohibicija: Prepoved slobodne trgovine z opojnimi pijačami. V nobeni gostilni in trgovini ne sme biti napredaj ne vino, ne pivo, ne žganje. Alkohol se zapodi med poredne otroke, uvrsti se ga mej druge strupe v lekarne in koncesijonirane prodajalne. V

teh je mogoče dobiti potrebne množine v zdravniške ali obrtne svrhe.

Tak zakon se je najprvo vpeljal že leta 1851. v državi Maine. Izvojevala ga je abstinencijska stranka.

Pozneje se je prohibicija izvedla v sedemnajstih severoameriških državah (Indiana, Maine, Michigan, Ohio, Kentneg, Delaware, Minesota, New-York in dr.) Prohibicija je še v veljavi v državah Maine, Jowa, Kansas, Sev. Dakota, Vermont, Alaska in New-Hampshire. Drugod se je opustila radi neizvedljivosti.

Prohibicija ima svojo senčno stran: Tihotapstvo z opojnimi pijačami; barvanje opojnih pijač s škodljivimi barvili, da se premoti oblasti, neizvedljivost po mestih itd. —

Drug princip v nekaterih ozirih srečnejši je ta, da država prepusti rešitev protialkoholnega boja občinam. Z glasovnicami odločujejo občani sami, jeli naj se dovoli podrobna trgovina z opojnimi pijačami ali prepove. Glasujejo samo davkoplačevalci. Ta princip se zove krajeven veto. Glasuje se vsako 2. ali 4. leto. Če glasovanje z nadpolovično večino dovoli prodajanje opojnih pijač, dovoli se za določen čas le določeno število licenc. Krajeven veto se vzdržuje le v kmetijskih občinah osmih severoameriških držav ne pa v mestih, ker so abstinencijske stranke prešibke.

Leta 1896. se je ta princip vpeljal na Norveškem. Vlada je izdelala zakon o trgovini z žganjem in prepustila občinam, da odločujejo same o usodi slobodne trgovine z žganjem. Vseph je bil v začetku tudi po mestih prav povoljen. Senčna stran tega zakona je menjava strank, ki zopet podere to, kar se je preje izvršilo, in ponarejanje žganja v vino.

Izkoriščevalci ljudske nezavednosti ter njegove strasti do žganja izdelujejo umetno vino iz žganja (Laddein), ki je še škodljivejši kot žganje samo. Proti tej zlorabi je zakon brez moči, ker je naperjen le proti žganju.

Znižanje gostilen in žganjaren se doseže brez dvoma z monopolom. Monopol se je uvel v raznih državah. Uspehi so različni, ker so odvisni, kedo in kako se izvršuje monopol.

Na Ruskem je monopol žganja v rokah države. Ali v Rusiji so socialne razmere žalostne. Vlada skuša od uonopola žganja pograbit kolikor mogoče dobička. Zato pa je rusko ljudstvo še vedno vdano alkoholnim pijačam in konsum žganja raste kljub monopolu in bode rastel, dokler ne minejo glavni vzroki, namreč strahovi ne-zavednost ljudstva, obupna korupcija urad-ništa in neznosni davki, ki duše vsestranski napredek.

Monopol mora koreniniti v potrebah ljudstva; kjer monopol rešuje finance bodisi države bodisi kapitalističnih družb, ne bo rodil nikdar socialnega blagoslova; nasprotno ljudstvo se sistematično zavaja k rabi opojnih pijač. Da je ta trditev pravilna in resnična, prepriča nas pogled na Rusko in v druge države, kjer monopol varuje ljudske koristi.

Prav lepo je to videti na Švedskem, Norveškem in pa v Švici.

Vsephi v teh državah so povoljni. — Povsod se vidi, da konsum zlasti žganih pijač, če se že ne manjša, vsaj ne raste. In to je že napredek.

Gospoda moja! — Kako so stvari pri nas v Avstriji, veste sami. Tratil bi čas, ko bi Vam našteval vse, kar je producirala avstrijska modrost v ministrstvu in parlamentu v svrhu protialkoholne brambe. Ni resne volje, ni prave vztrajnosti, zato nobenega zistema, zato le veliki kaos najrazličnejših odredb.

Zato se pa tudi kljub veliki skrbi za ljudstvo spi je dan za dnem več žganja, piva in vina. Vprašamo se po pravici: Kam jadramo?

A že nam sveti jutranja zora. Ljudstvo vstaja k samopomoči; abstinencijska društva že združujejo vrle čete, ki se junaško bore s sovragom alkoholom! Bog jih blagoslovi!

O zabavah.

Poročal Ivan Podlesnik.

Cel dan se je socialni odsek resno posvetoval o bodočem delu v naših društvih in nakladal nova bremena dela našim socialnim delavcem. Med poročili na današnjem dnevnem redu pa se nahaja tudi točka, ki govori o skrbi za primerno zabavo.

Slovenska krščansko-socialna zveza, centralna organizacija slovenskih nepolitičnih društev, je poklicana, da ne skrbi samo za resno izobraževalno delo, temveč da daje svojim članicam tudi navodila, kako naj uravnavajo svoje delo, da ne bo imelo isto samo poučen, ampak tudi blažljivo zabaven namen. Impozantno zborovanje, ki ga je priredila zveza lanske leto v Mariboru, je imelo nalogo, razmotrivati tudi v tem vprašanju. Referent vč. dr. Korošec je podal jasna navodila ter zbral glavne prireditve, ki naj jih prireja zveza svojim članom v razvedrilno zabavo. Sklepov tozadevne resolucije, ki je bila z navdušenjem

sprejeta, se je oprijela Zveza z vso vneto in nekatere točke te resolucije že začela. Ker je Zveza ognjišče, krog katerega se zbirajo skoro vsa naša nepolitična društva z ogromnim številom članov in članic, se mi zdi, da današnje zborovanje lahko z mirno vestjo prepusti Zvezi, da tudi v naprej skrbi za primerno zabavo in razvedrilo našemu ljudstvu. Damo ji lahko samo še nekaj navodil. Povdarjamo pa samo eno, da ni in ne bodi naš glavni namen zabava, temveč izobrazba. Izobraženo ljudstvo pa se zabava pošteno, dostojno in tudi zabava mu služi v razvedrilo duha in srca.

Ker so zabavne prireditve zelo odvisne od letnega časa, sem razdelil svoje poročilo tako, da govorim: I. O zabavah po zimni in II. o zabavah poleti in III. o telovadbi.

I. Izmed najbolj priljubljenih prireditvev in tudi izmed najbolj blažljivih in izobražujočih so gotovo gledališke predstave, katere naša društva s toliko vneto prireajo svojim članom. Z »Zbirko ljudskih iger«, katero izdaja Zveza, je prirediteljem teh gledaliških predstav dobro služeno in le želiti je, da Zveza nadaljuje z izdajanjem te zbirke. Naši pisatelji pa naj Zvezo pri tem delu s tem podpirajo, da napišejo ali preskrbe, dobre prevode našemu ljudstvu in društvenim odrom primernih iger. Eno pa je pri teh prireditvah posebno važno in na kar naj se posebno pazi, namreč to, da dosegajo ti igrokazi res neko višjo umetniško stopnjo. V izobrazbo igralcev je osnovala Zveza »Dramatično šolo« v Ljubljani. S tem je storila Zveza korak naprej, ker je pričakovati, da ne bodo gojenci te šole kazali svojega znanja samo v Ljubljani, temveč poleteli tudi po deželi in priredili v tem ali onem društvu dramatičen večer.

Gledališkim prireditvam naj se priklonijo umetniška predavanja, zabavni večeri z deklamacijami in slične prireditve, katerih namen je, nuditi slušateljstvu umetniški užitek.

Posebno važno naj polagajo naša društva na gojitev petja. Če le možno, naj ima vsako društvo svoj pevski zbor. Petje razvedri duha, povzdigne srce, vpliva blagodejno in v plemeniti srca. Slovenska krščansko-socialna zveza naj skrbi, da se njen pevski zbor pomnoži. Pevski zbori ne zabavajo samo, temveč oživljajo tudi društveno življenje. Lepo ubran zbor prinaša vedno sveže življenje med društvenike in povzdiga vsako društveno prireditev. Veliko važno naj se polaga zlasti na gojitev narodne pesni.

Sorodna s petjem je godba. Tudi te vrste zabava naj se po možnosti goji v naših društvih. Za naše društvene razmere najbolj prikladna godba je tamburanje.

II. V poletnih dneh, ko se praznijo društveni domovi in si iščejo zabave v prosti naravi, naj se vpelejo po naših društvih, zlasti tam, kjer tvori večino članov delavstvo, izleti. Ne mislim si pri tem visoke turistike, temveč zadovoljimo se s priprostimi izleti v prosto naravo. Kako blagodejno vplivajo izleti po celotedskem napornem delu v tovarnah, delavnicah in pisarnah, o tem more govoriti samo oni, ki goji ta šport in hrepeni po trudapolnem delu preživeti dan zunaj med zelenjem in v svežem gorskem zraku ali v miru na deželi. Važni in gotovo telesno in duševno krepčujoče vplivajoči so izleti zlasti za delavstvo, za naše žentstvo in mladino. Želi se nam krepkih, zdravih obrazov, želi se nam značajev trdnih kot skala, in src mirnih, blagih, kot je narava v pomladnem jutru. Proč z vsem bolnim, žalostnim, sentimentalno bolehnim in zato: ven, v zelenje, v pomlad, kjer šume studenci, kjer je mir in moč in poezija. Izleti so združeni s stroški. V pokritje stroškov bi bilo priporočati ustanavljanje pri društvih izletne sklade, ki naj bi jih zbirali društveniki z malimi tedenskimi prispevki.

Poletni čas je primeren tudi za druge športe, n. pr. veslanje, plavanje, streljanje, predvsem pa za

III. Telovadbo, o kateri obširno govoriti na tem mestu bi me zapeljalo predaleč. Povdarjam samo to, da je telovadba potrebna vsakomur, ki se hoče ohraniti pri za sedanjih časa tako potrebni fizični in duševni čistoti. Potreba po telovadbi narašča tudi med našim ljudstvom, zlasti med našo mladino. Ne mislimo si bogato urejenih telovadnic z dragim modernim telovadnim orodjem, to ni za naše razmere. Proste vaje, korakanje in drugo se izvaja lahko na prostem, toda izvaja naj se! Lepo se je umisliti v čas, ko ne bode naš vrli fant prihajal med nas samo krepko organiziran, temveč tudi vrlo discipliniran, kot vojak v naši ljudski armadi naj bo naš fant; kot pogumen in srečen v življenju, pri svojem delu, v društvu in vse povsodi. Zdrav telesno, plemenit duševno, trden kot hrast v gorji, tak naj bo naš mladenič. V dosego tega pa pripomore mnogo vaj telesna na telovadišču, združena z vajo duha in srca v društvu.

Krajevnim razmeram in materijelnim razmeram društvnikov primerno naj se goje tudi drugi športi, katerih nekatere sem omenil zgoraj.

Gospod dr. Korošec je dejal na lanskem mariborskem zborovanju, ko je poročal o društvenih zabavah: Splošno in glavno pravilo za zabave po naših društvih pa mora biti, da ona niso namen društvenega delovanja, ampak le eno izmed sredstev, katero naša društva priljubi udom in neudom. Naše delo je resno in vzvišeno, naša naloga je, zanesti pravo krščansko omiko in izobrazbo med najširše sloje našega slovenskega ljudstva. V tem delu naj nas zabave podpirajo, ne pa ovi-rajo.

S tem končam in pristavljam samo: Človek je potreben zabave, predvsem je potreben zabave delavec. Dajmo mu jo, toda v taki obliki, da mu ne bode tista ne v materi-

Jelno ne v duševno škodo, temveč v obostransko dobro. Dajmo našemu ljudstvu plemenite, telo in dušo krepujoče zabave zlasti zato, da mu priljubimo društvo in mu damo z zabavnimi prireditvami nadomestilo za gostilne, kjer propada naše ljudstvo, naša mladina pod trinoštvom alkohola fizično in moralno.

Štajerske novice.

Š **Duhovske izpremembe v lavantinski škofiji.** Nastavljeni so kot kaplani vč. gg.: dr. Fran Lukman v Slovenji Bistrici; Leopold Kolenc v Podsedri; Blaž Dvoršak na Muti; dr. Makso Vrabec v Vidmu. — Prestavljeni so: dr. Ivan Jančič iz Kozjega v Zalec; Alfonz Požar iz Slov. Bistrice v Vojnik; Ivan Hribar iz Vojnika v Rečico; Maks Avšič iz Vidma na Ponikvo; Matija Eferl iz Ponikve k Sv. Marjeti niže Ptuj; Franc Lovrenko od Sv. Marjete v Zetale; Alojz Gričnik iz Zetale v Črešnjico; Ivan Lah z Mute v Kozje.

Š **Občinske volitve v Šošanju** še vedno niso končane. Razveljavljen je bil v prvem razredu glas župnika Govediča. Nove volitve za prvi razred se bodo vršile prihodnjih petek, dne 7. septembra. Nemštvo bo reševal z denarjem ljubljanskega knjigotroca Bamberga sodni adjunkt Tschetch!

Š **Občinske volitve v Črešnjicah** so vendar le potrjene. Lani 15. maja so se vršile tretjič, in zmagali so Slovenci; tudi že prve dvakrat smo zmagali mi, a vlada je po stari navadi hotela nemškutariji pomagati in jih je dvakrat ovrgla. Tretjič to ni več šlo! Črešnjice so naše, proč je Kresnik s svojo liberalno nemškutarijo! Adijo Štajercijanci! Živele slovenske Črešnjice!

Š **Iz kozjanskega okraja.** Šramba gasilnega društva v Kozjem je zgubila nemški napis, ki so ga nadomestili s slovensko-nemškim. Naj bi izginila še nemška komanda pri društvu! — V Veračah je že peto dobo voljen županom veleposestnik, g. Jakob Bovha. Vrli slovenski mož je doslej že 12 let v Veračah županoval. Še mnogo let! — Na Dobjem pri Planini je tamošnji požrtvovalni g. župnik Vurkelic izposloval novo kaplanijo. Iz svojega je v ta namen prispeval 1600 K. In zaradi tega znatnega prispevka obrekujejo g. župnika, da je ljudi »farbal«. »Narod« in ptujski »Štajerc« sta si pač brata!

Š **Mesto Ptuj** ima po lastni izpovedbi Nemcev v zloglasni »Marburgerci« nad 1.300.000 K dolga, katerega je večinoma napravil sedanjí župan Ornig. Pa Ptujčani so svojemu skrbnemu očetu hvaležni za ta dolg, in če se kje upa kdo na to opozarjati in ugovarjati proti pomnožitvi zadolženja, pa si Ornig kar hitro dá po »svojih ljudeh« izreči zaupnico v mestnem svetu. Potem pa lahko — Drava zopet mirno naprej teče, saj proti paši se ne sme nihče ganiti! Ubogi ptujski Nemci!

Š **Iz ptujskega okraja.** Odkar sedi župan Ornig z drugimi meščani brez vsakega kmeta v okrajnem šolskem svetu za slovenske šole, širi se agitacija, da se naj upelje nemški poučni jezik namesto maternega slovenskega jezika v vse ljudske ali narodne šole. Navadno lazi plačan agent po vaseh in nabira podpise. K zavednim starišem si ne upa. Obiskuje le nezavedne, najraje šnopsarje in pijance, katerim šola ni nič mar! Nikomur pa se ne pove in ne razloži, zakaj se podpisu pobirajo in komu na ljubo. Agenti pa se poslužujejo nasproti strankam dostikrat naravnost laži! Podpisi se tudi pridno ponarejajo, da se papir izpolni! Tem brezvestnim agentom bo treba na prste stopiti; kjer je prilika, naj se kazensko preganjajo! Tudi nekateri občinski predstojniki podpirajo nemščine nakane. Imena teh bomo objavili, ko je zbran ves material! Slovenski možje! Ne bodite izdajalci! Ne kopljite sami sebi in vašim otrokom groba, v katerega vas hoče tujec in odpadnik zvrniti! Naš jezik v šole in v vse urade; s tujci in narodnimi nasprotniki proč! Na njih mesto pa same naše sinove! Za to se potegujmo! Slovenske časnike pa prosimo, da posvetijo tej važni stvari vso pozornost! To je zadeva celega naroda!

Š **Velik požar — še večji strah.** Na Ptujski Gori je 27. t. m. izbruhnil požar, ki je vpepelil tri domačije. Po mestu Ptuj se je zaradi obilnega dima in velikih plamenov nakrat razširila vznemirjajoča govorica, najprej, da gori 16 predmetov, potem pa da je ves trg Ptujski Gora v ognju. Razburjenje je bilo splošno. Pomirili so se še le ljudje, ko so se vrnili ptujski gasilci, in meščanom pravi položaj pojasnili. — Škoda je znatna, a vendar pokrita z zavarovalnino.

Š **Iz Drave potegnili** so minoli teden v bližini Vuzenice okoli 25 let starega moškega. Vsa poizvedovanja o načinu smrti, če je samomor, nesreča ali umor, so doslej brezuspešna, ker se ne more dognati, kdo je utopljenec.

Š **Nezgode.** Črevljarskemu vajencu Alojziju Brezniku v Mariboru se je razletela vsled neprevidnega ravnanja špiritova svetilka. Dobil je nevarne opekline. — Pri popraviljanju neke hiše na mariborskem Glavnem trgu je neki delavec spustil s strehe velik kij (bet). Zadel je zidarskega pomočnika Franca Deutschmann tako nesrečno, da mu je bilo zmečkano stopalo leve noge.

Š **Iz poštne službe.** Mesto poštne ekspedientije v Sv. Margareti pri Možgancih je dobila gospodična Karolina F a r e n i k.

Š **Izžrebani mariborski porotniki** za prihodnje zasedanje dne 17. septembra so: glavni: Jurij Menhard, mizar, Karol Pirh, ključavničar, Ivan Rojko, gostilničar, Alojzij Riegler, ključavničar, Karol Tratnik, pasar, J. Trüchel, pasar, Josip Walzter, Jos. Wasiak, oba posestnika, — vsi iz Maribora, Karol Kirbisch, usnjar od Sv. Trojice, Jos. Eilec, posestnik iz Gornje Ročice, Al. Stancer, veleposestnik v Gornjem Jakobovem dolu, Jak. Purgay, posestnik v Počehovem, Ivan Gor-

nik, posetnik v Jelenčah, P. Trofenik, posestnik v Studenicih, Ant. Pezdíček, posestnik v Pobrežu, Karol Wutt, prokurist v Slov. Bistrici, Jos. pl. Frauendorf, posestnik v Kovačevi vasi, dr. Fr. Jurtela, odvetnik, Matija Ornik, strojni mojster, Alojz Saria, agent, vsi iz Ptuj, posestniki Maks Ulm iz Zavrača, Anton Goljal iz Cirkove, Franc Sever iz Ljutomer, Mih. Hartman od sv. Ožbolta, Frid. Leitgeb na Muti, Fr. Kasper od sv. Primoža na Pohorju, Anton Podlesnik iz Ribnice, Jakob Vardnik od St. Janža, dr. Iv. Omulec, odvetnik v Ormožu, Ant. Pentscher, grašč. oskrbnik v Soseski, Maks Robič, trg. v Središču, Tom. Senjor, stotnik v p. na Seneškem vrhu, Alto Huber, fotograf in Maks. Hönigmann, trgovec oba v Ljutomeru, Rud. Horvat, gostilničar v Kapelah. — Nadomestni: Ivan Abt, trgovec z lesom in premogom, L. Auer, branjevec, dr. Fr. Firbas, notar, Ign. Halbörth, tovarnar usnja, Fr. Havliček, hišni posestnik, Al. Heu, trgovec s kolesi, Karol Křižek, hiš. posestnik, J. Lendler, gostilničar in Jak. Lipnik, hiš. posestnik, v si v Mariboru.

Š **Požar na Kogu.** Dne 28. t. m. je pogorela na Kogu (okraj Ormož) viničarija, ki je last narodnega trgovca iz Ljutomer, g. Serčena. Pri gašenju sta dva viničarja dobila toliko opeklin, da so ju morali prenesti v ormoško bolnišnico.

Š **Razširjenje pošte.** Od 1. septembra naprej bo s pošte v Hočah pri Mariboru raznašal poštini sel po šestkrat na teden v Razvinjo, po trikrat pa v Pivolo, Gornje Hoče, Reko, Pohorsko, Sv. Nikolaj, Dobrovo, Rogozo, Bohovo in Skoke. Nabiralniki se bodo postavili v Razvinjo, Pivoli, Gornjih Hočah, Pohorskem, Bohovi, Rogozi, Sv. Nikolaju in Skokih.

Š **Ponarejeni 20kronski bankovci** krožijo po Celju. Ponarejeni sicer niso dobro, a vendar tako, da se jih s pravimi lahko zamenja, če se dobro ne pazi. Spozna se jih po sledečem: Osnovna barva je nekoliko temnejša kakor pri pravih bankovcih, ženski glavi sta na obeh straneh slabo izdelani in pretemno srafinirani, tako da sta podobni cigankam ali zamorkam; barva je mesto lepo rdeče taka kakor žgane opeke. Slabo izdelani so tudi angelji in pa številke serij zlasti na ogrski strani.

Š **Žepni tatovi na železnici.** Te dni je bila nekemu potniku v Zidanem mostu ukradena zlata ura z verižico v vrednosti 750 K. Uradnemu zasledovanju se je posrečilo zasačiti enega od sotorilcev, dočim jo je drugi srečno popihal ter uro odnesel. — Prijeti pravi, da se piše Konštantin Bngarski, doma iz Temešvara. Ubeglega tovariša noče izdati in pravi, da ga ne pozna.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Drzna tatavina. Bošnjaka brata Tasovac Dušan in Jefto sta bila obsojena včeraj v šestletno poostreno ječo. Izgnana bosta po prestani kazni tudi iz vseh dežela zastopanih v avstrijskem državnem zboru kot inozemca. Razprava je bila velezanimiva. Dušan Tasovac pa tudi njegov brat sta bila že nebrojnikrat kaznovana zaradi raznih konfliktov z zakonitimi določili. Trdila sta, da nista okradla Ravalice. Zlasti Dušan se je zagovarjal liki najbistroumnejši odvetnik zagovornik. Jefto je bil bolj malobeseden, dasi je tudi opetovano nastopil med obravnavo. Dušanova žena je pod prisego izpovedala, da je dala možu 200 kron, predno je odpotoval. Državni pravdnik jo je obdolžil krivega pričevanja, a opustil zasledovanje, češ, da stoji pod vplivom svojega rabiatnega moža. Zagovornik je govoril komaj tri minute. Žena Dušanova je pričala z malim detetom v naročju. Dušan je prosil, naj bi smel k »deci«, a predsednik tega ni dopustil. Dušan je strašno želel »cigarete«, obljuboval je, da da zanjo petak. Seveda je ni dobil. Dušan je jako inteligenten. Govori francosko, italijansko, srbohrvaško in nekaj nemščine. Izdajal se je za rezervnega častnika in da hoče kupiti v Reki hotel. Ko je vprašal predsednik Dušana, če dovoli, da se da Ravalici ukradeni denar nazaj, je izjavil da ne: češ, denar je moja lastnina. Sodišče je pa sklenilo, da dobi Ravalica denar nazaj, ko postane obsodba pravomočna. S to razpravo je končano sedanje porotno zasedanje.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Na zatožni klopi sedita Janez D r o b n i č, 34 let star, rojen v Malih Laščah, občine Turjak, ki je služil za hlapca na Rogu (Horn). Skrbeti ima za tri otroke in ženo. Drugi je Jožef Grebenc, 45 let star, rojen v St. Rupertu, tudi hlapec v Rogu. Dne 25. julija bila je veselica v Mooswaldu pri Königu. Tam se je pilo in plesalo. Napadla sta v hudobnem namenu Franca Glažarja, sodarja v Kočevju, na cesti pred hišo. Eden ga je sunil z nožem tako nesrečno, da je Glažar samo še zavpil: »O, Jezus, Marija!« S temi besedami se je zgrudil mrtev na tla. Prerezani sta mu bili žili odvodnica in dovodnica. Janez Drobnič odločno odklanja vsako krivdo. O dogovorjenem napadu, kakor ga obtožnica navaja, ne more biti govora. Odločno taji, da bi bil kedaj rekel: »Pojdiva črne hudiče — rudarje pognat.« Janez Drobnič služi pri Königu, kjer so že jutraj pili. Zvečer je slišal klicati: »Lojz! Lojz!« S temi besedami je bil poklican J. Strle. König je dobil Grebenc in še nekega človeka. Grebenc se je oborožil z »dritelecom«, katerega mu je pa on vzel; če ga mu je nazaj dal, ne ve. Glažar je moral biti prej poškodovan, preden sva midva prišla na cesto. Pripozna, da je rekel: »Uboga moja žena, zdaj me ne bodeš več videla.« Nasproti soobtožnemu Grebencu, kateri je tudi dobil lahko telesno poškodbo v hrbet z nožem, se je pa izrazil: »Ti si eno dobil, jaz sem pa eno »fest« dal. Ni bil trezen,

ne popolno pijan. Jožef Grebenc izpove, da se je jutraj pilo, da ga je Drobnič nagovarjal z besedami: »Dajmo jih, te hudiče!« Hud je bil Drobnič na premogokope, ker je sodil, da mu ti njegovo ženo zapeljujejo. On namreč Glažarja ni ubodel, misli celo, da ga je Drobnič sunil, potem pa še Franc Glažarja. Rekel je Drobniču: Jaz sem eno »fest« dobil, nakar pa mu je ta odgovoril: »jaz sem pa eno »fest« dal.« Pove tudi, da je Drobnič, peljan po žandarjih mimo mrljice, rekel: »Oh, uboga moja žena, ubogi moji otročki, nikdar več me ne boste videli!« Priča Janez König, krčmar v Mooswaldu, prišel je nekoliko pijan v sodnijo. Imel je cel govor pripravljen, a moral odgovarjati samo na vprašanja sodnikov. Ta priča potrdi, da sta obtoženca, kakor tudi več drugih pila. Poznal vseh svojih gostov ni. Drobnič in Grebenc sta bila pri eni mizi. Matija Rački je mašinist v Kočevju. Ta je bil tudi na veselici v Mooswaldu. Tožena sta prišla po njivah. Glažar je govoril z neko gospo. Od Königa sta z Glažarjem šla domov. On je šel 5 korakov naprej. Kar naenkrat začuje besede: »Jezus, Marija!« se opoteče in zgrudi na tla. Vse zaslisane priče le obtežljivo govorje proti obtožencema. Sodni dvor je dal gospodom porotnikom dve glavni vprašanji, ki so jih gospodje porotniki enoglasno potrdili. Janez Drobnič in Jožef Grebenc se radi hudodelstva uboja po dogovoru obsodita vsak na 4 mesece težke ječe z enim postom vsaki tretji mesec.

Ponarejalci denarja pred novomeškimi porotniki. Stojas Anton, pekovski pomočnik, Medvešek Anton, oči m prvega in Ana Medvešek, soproga njegova, so toženi: prvi ponarejevalnja kovanih goldinarskih tolarjev, druga dva pa kot sokrivca njegova. Stojas Anton ima za sabo burno preteklost. Od prve žene se je ločil, pa v Trstu se drugič poročil. Spodil pa je tudi to ženo, ko je po štirih mesecih v prepri nanjo streljal in bil eno leto zaprt. Stojas je toženi, da je koncem meseca aprila in začetkom maja vlival goldinarski denar. Čuti se nekri vega. V mladih letih zapustil je že očimov dom in se v Gorici izučil pekovske obrti. Od vojakov prišedši se je oženil ter priženil malo trgovino. Do prve žene pa po svojem lastnem izreku ni imel nikdar prave ljubezni. Razprodal je trgovino, podal se po svetu dela iskat. Bil je celo v Rimu. Šel je nazaj v Gorico in od tam v Trst. Tam se seznanil z drugo ženo, in se z njo poročil. — Kakor zgoraj povedano ni mu bila po godu tudi druga žena — imela je svoje »prijateljce«. Zato se je vjezil in streljal na njo. Dobil je eno leto kazni. Leta 1905 avg. meseca je prišel Stojas iz ječe. Nastanil se je v Nabrežini. Tu je ure popraviljal, dasi se ni nikjer tega obrta učil, je vendar po njegovi izjavi zaslužil na dan po 10 kron. Pustil pa je to delo in ostal dolžan gospodarju 15 glđ. Pustil je kovčeg, kjer so se nahajale ure in druge priprave za to in angleška cink kovina. Podal se je od tod v Trst, delal kot težak, a zato ni bil, kakor tudi za delo v pilarni ne. Zadnje dni aprila podal se je na Studenec. A, kako? Peljal se je do St. Petra. Od tod je šel peš na Cirknico-Kočevje-Rudolfovo. Iz Rudolfovega jo je hitro popihal, ker se je bal. Podal se je proti St. Jerneju in od tod v Muharove. Kupil si je pri Metelkotu kruha s ponarejenim denarjem, a ker ga niso hoteli vzeti, plačal z nikelnastim denarjem. Šel je dalje sreče iskat čez Rako na Studenec. Oglasil se je pri bratrancu. Imel je s sabo knjižico »Vsevedež«. Tam je popisano, kako se narejajo pravemu denarju podobne kovine. Vedno pa je nosil še sabo neko pilo. Za spomin je dal sorodnikom Medveščekoma vsacemu po en »tolar« z letnico 1872. Šel je na semenj na Krško z bratrancom Bonifergarjem. Šla pa sta samo kakih deset minut skupaj. V hosti je Stojas krenil na drugo pot in prišel v Krško, ko se je bratranec že vračal iz semnja. Po potu je delal »kšefte«. Prišedši v Krško si je v Jermanovi gostilni kupil kruha in plačal s ponarejenim goldinarjem. Slučajno je bil policaj tam, ta ga je aretiril in dohitela ga je usoda. 4. maja proti večeru pa so se dobili v Krškem s ponarejenimi goldinarji. Po raznih krčmah in trgovinah so jih našli osem. Vsi so imeli letnico 1872. Kovni urad na Dunaju tudi potrđi, da so vsi goldinarji iz enega in istega modela. Jožef Medvešek pripoveduje, da je k njemu prišel Stojas 2. maja in dal za četrtilitra slivovke. Videl pa je pilo pri njem in mu rekel: »Kaj imaš pa to; pa ne, da bi naredil kakor Luccheni.« A ta mu je odgovoril: »To imam za posebne reči.« Pogledal ni, kakšen goldinar mu je Stojas dal. Pove pa, da ga je prosil za iglico, da bo »Franc Jožefu« glavo porihnil. Vprašan, zakaj se ne vozi in hodi rajši peš, odgovori: »Če se vozim, moram plačati, po poti pa se še denar naredi.« Obtoženec pravi, da bi bil v nedeljo sam ponarejeni goldinar orožnikom oddal. Tudi Ana Medvešek se enako izgovarja. Tej je baje rekel Stojas: »Ta goldinar bo lahko šel med svet.« Vedela je, da je goldinar ponarejen, a ga je mislila tudi v nedeljo oddati. Vse priče izpovedo, kakor je v zatožnici povedano. Stojas Anton je obsojen na dve leti težke ječe, poostrene vsake tri mesece s trdim ležiščem in postom. Nasprotno pa sta oproščena mlinar Jožef Medvešek in njegova soproga Ana.

Dnevne novice.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Gospod Henrik Bukowitz, kapelan v Mokronogu je imenovan za župnega upravitelja te župnije. — Premeščeni so naslednji gospodje kapelani: Frančišek Ferjančič od Sv. Jakoba v Ljubljani kot podvojani in ekonom v duhovsko semenišče dr. Frančišek Grivec iz Doba kot naučni prefekt v duhovsko semenišče; Frančišek

Kimovec iz Predoselj kot prefekt v kn.-šk. Alojzijevišče; Josip Logar iz Kočevja kot prefekt v kn.-šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano; Leopold Kolben iz Cerkelj pri Kranju v Št. Jernej; Matej Kos z Dóbrove pri Ljubijani kot župni upravitelj v Leskovic; Janez Erjavc iz Šmartnega pri Litiji na Dóbrovo; Frančišek Vidmar iz Boštanja v Krško; Jernej Kovič iz Starega trga pri Ložu v Št. Vid pri Zatičini; Evgen Legat od Sv. Križa pri Litiji v Škofjo Loko. — Nameščeni so gospodje: Cand. prof. Anton Koritnik kot prefekt v kn.-šk. Alojzijevišču; dr. Alojzij Merhar kot kapelan v Dobu; dalje semeniški duhovniki: Anton Breznik kot kapelan v Postojni; Anton Gole v Šmartnem pri Litiji; Frančišek Jere kot prefekt v kn.-šk. zavodu sv. Stanislava; Matej Ježek kot kapelan v Mokronogu; Janez Noč v Sodražici; Anton Vadnal v Višnji gori; kot kapelani so nameščeni novomašniki: Anton Demšar v Kočevju; Valentin Jerše v Škofljanu pri Dobravi; Vincencij Kavčič v Križevem pri Kostanjevici; Franč. Kerhne v Toplicah; Janez Klavžar v Starem trgu pri Ložu; Janez Kmet v Boštanju; Janez Langerholz v Cerkljah pri Kranju; Matija Noč pri Sv. Trojici na Dolenjskem; Anton Papež pri Sv. Križu pri Litiji; Janez Pogačar v Žužemberku; Janez Sedej na Vrhniki. — Kot prefekta v kn.-šk. zavodu sv. Stanislava sta nameščena subdiakon Ivan Kogovšek in diakon Ivan Gogala.

+ **Preč. g. Ivan Murovec,** župnik-dekan v Cerknem, je imenovan za župnika-dekana v Črnicah.

+ **Jugoslovanski dnevi v Sofiji.** Iz Sofije se nam poroča: Istotako kakor med književniki in časnikarji vlada slabo razpoloženje tudi med došlimi dijaki. Bolgarska visokošolska omladina je sklicala, kakor je znano, v Sofiji konferenco grških, romunskih in vseh jugoslovanskih vseučiliščnikov. Grki so povabilo torej odklonili, ker ne marajo imeti z Bolgari, z največjim svojim sovražniki, nobenega posla. Romuni so poset obljubili, a so ga zadnji hip odpovedali. Srbi in Hrvatje so prišli v velikem številu. Slovencev je bilo 5. Za temi je bilo najmanj Bolgarov, dasi so ti sklicali konferenco. Že na prvem sestanku je bilo opaziti veliko nezadovoljnost zlasti med Hrvati. Bolgari niso posvečali gostom nikake pazljivosti in nekateri so se celo izražali, da pravzaprav Slovencem in Hrvatom ne bi bilo treba prihajati, ker mora ta konferenca razpravljati balkanska vprašanja, a Hrvatje in Slovenci ne pripadajo Balkanu. To izzivanje je globoko užalilo Slovence in Hrvate. Sklenili so takoj demonstrativno zapustiti konferenco. In tako so storili v ponedeljek predpoldne. Podpredsednik kongresa Slovenec Lipold je pred početkom konference izjavil, da se Slovenci ne morejo vdeležiti političnih razpravljanj, ker so oni narod brez prave politične svobode in so jim torej vezane roke. V istem smislu so govorili Hrvatje, in nato so najprej zapustili dvorano Slovenci in za njimi Hrvatje s predsednikom Bazolom na čelu. S tem početjem so bili vsi Slovenci in Hrvatje zadovoljni. Izjemo je delal edini Hrvat Lav Vodvarška. Srbi so skušali miriti, ampak brez uspeha. Hrvatje so odpovedali napoved tudi koncert, ki bi se moral te dni vršiti. Hrvaški vseučiliščniki so pretrgali vsako občevarje z Bolgari in so se že vrnili preko Belgrada nazaj v Zagreb. Isto so storili tudi Slovenci. Torej je bil končan jugoslovanski dijaški kongres še predno se je pričel vršiti. Jugoslovanski dnevi v Sofiji so brez koristi, a jugoslovanska ideja z njimi zelo trpi. — Dne 28. avgusta dopoldne so otvorili II. jugoslovansko razstavo. Slovenski oddelek je med vsemi najboljši. Umetniški okus je najbolj razvit pri najmanjšem narodu — pri Slovencih. Hrvatje imajo krasna kiparska dela od Frangeša in Valdeca. Srbski oddelek je slab, a še slabši bolgarski. Splošno pa ostane razstava za one, ki imajo smisel za umetnost, brez posebnega utisa.

+ **Med g. Iv. Cankarjem in g. Fran Govekarjem** se je zadnji čas razvila v listih jako zanimiva polemika. Nas pri stvari zanima le Cankerjevo očitjanje, da je Govekar pisal za »Slovenca« anonimne članke proti svojim kolegom v odboru »Dramatičnega društva.« Na to očitjanje izjavljamo, da ima »Slovenec« svojega gledališkega poročevalca, ki je jako dobro o vsem informiran in ne potrebuje radi tega g. Govekarja, ki je bil ravno radi gledaliških razmer v »Slovencu« opetovano že ostro napaden. — Da ustrezemo radovednosti priobčujemo še naslednjo izjavo, ki smo jo te dni dobili: Članke, katere g. Ivan Cankar

v nekem listu pripisuje g. Govekarju, sem pisal jaz, ki razmere kot bivši član gledališča dobro poznam. — Fran Kristan, l. r.

— **Shod v št. Petru.** Iz št. Petra na Krasu se piše: Pondeljok »Slovenec« je poročal, da je bilo na liberalno-socialističnem shodu navzočih 150 kmetov iz št. Petra. Resnici na ljubo konstatiramo, da je bilo vseh navzočih toliko. Bili so to železničarji, ki so iz raznih krajev vsled silne agitacije prihiteli sem. Kmetov iz št. Petra je bilo samo 15, torej manj, nego nas je bilo na katoliškem shodu v Ljubljani. Tu je bilo nas nad 20. A še izmed teh 15 niso vsi pristaši falirane liberalne stranke, nekaj jih je prišlo iz gole radovednosti. Pri nas ni za liberalizem nobenega prostora!

— **En slučaj z južne železnice.** Včeraj je »Slovenec« omenil, da so se nekateri železniški sprevodniki na južni železnici obnašali napram udeležencem slovenskega katoliškega shoda jako surovo. Drastičen slučaj smo doživeli mi, štajerski in kranjski popotniki, ki smo se vozili v nedeljo z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 9:35 dopoldne. Sprevodnik je kričal na popotnike na postajah, kot bi bili črde živine — seveda samo v nemščini, katere ni nikdo razumel, vihtel s pestmi proti ljudem in zmerjal. Ker ljudje niso razumeli nemščine, ga seveda niso mogli ubogati in tako je bil sam kriv, ako ni šlo vse naglo in v redu. Naše ljudi je gonil kot živino v prenapolnjene vozove, prazne kupeje pa prepuščal posameznim frakarjem in mestnim cipam. Kdor plača vožnji listek, ima tudi pravico zahtevati, da se ž njim uljudno ravna in ako sprevodnik vsled svoje surovosti in nemškega fanatizma povzroči nered, ne maramo mi, plačujoče občinstvo, radi tega prenašati njegovih izbruho. Železnično načelnistvo naj torej dotičnega sprevodnika poišče in proti njemu postopa, kot tako človeče zasluži.

— **Se nekaj.** Kako čudno so postopali železnični organi z našim ljudstvom povodom katoliškega shoda, kaže tudi tale slučaj. Ko smo se Dolenjci vračali zvečer nazaj, stopiti je hotel na dolenskem kolodvoru neki mož v vlak, ki je tudi hotel iti z vlakom na Dolenjsko. Sprevodnik mu je pokazal — živinjski voz. Mož pa na to zakliče: »O, saj jaz nisem bil na shodu«. — In sprevodnik mu odpre kupé III. razreda, kakor da bi se bili drugi zastoj vozili! Potrebno je, da naši poslanci v primernem času vladi pojasnijo, da je denar slovenskega kmeta ravno toliko vreden, kakor kakega drugega!

— **Iz Metlike** se nam piše: Kot pripravo za občni zbor posojilnice so poslali metliški liberalci v »Narod« dopis, ki je polen sirovosti in laži. Zato moramo nanj odgovoriti. Dopisnik hoče osramotiti gospoda kaplana Strajharja, a mi Metličani moramo mu dati čast, da je vneto in nesebično deloval za ljudsko korist in da se mu v tem oziru njegovi sramotivci niti primerjati ne dajo. Kar je deloval v družinih, za to zasluži zahvalo vseh Metličanov. Pri naši posojilnici je nastal razpor samo zaradi Vukšiniča, ki je prestopil k liberalcem in hoče na vsak način imeti popolnoma v oblasti posojilnico ter biti njen predsednik, dasi ga člani nečejo. Če ni bil sposoben pri g. Žigoncu, kako pa naj vodi tak denarni zavod, v katerem je toliko tisočev ljudskega premoženja! Da ostane predsednik posojilnice, se je zatekel k liberalcem, in najbrže pozabil, kako so ga ravno ti v Vinomeru napadli in vrgli iz svoje srede, da je bežal čez njive, pečine in travnike, in kake priimke so mu takrat dajali. Zdaj hočejo pa neki ljudje od posojilnice dobro živeti in si deliti iz kmečkih žuljev visoke plače in nagrade. To je, kmetje, zakaj se tako trudijo, dobiti posojilnico v svojo pest. Ti plačaj, oni naj se pa od tega dobro živijo! Kako naj vodi posojilnico mož, ki ne zna svojega imena podpisati! Saj ste videli, kako je bilo na prvih dveh zborih. Odločno moramo zavrniti napade na vrlega rosalniškega župana Matjašiča, ki je daleč naokoli znan kot pošten človek. Če mu je trtna uš škodila, ni njegova krivda, pa si bo s svojo pametjo in pridnostjo že pomagal. S svojim delom si bo opomogel tako, da se bo lahko meril s tistimi »uglednimi« liberalci, ki jih »Narod« tako hvali, od katerih se je eden ravno zaradi »uglednosti« že potikal okoli okrožnega sodišča v Novem mestu, drugi pa, ki mu je oče zapustil lepo posestvo, je tako »ugledno« gospodaril da se bliža žalostnemu propadu. Ali hočete voliti Vukšiniča zato, da bi delala posojilnica reklamo za njegovo gostilno? Vukšinič je dal liberalcem deleže posojilnice, in zato ga hvalijo po »Narodu«, a vrgli bodo nazadnje tudi njega vun, in veste li, kaj bo konec vsega tega? Začelo se bo zopet neznošno oduševstvo. Skozi leta in leta je oduševstvo ležalo nad ubogim belokranjskim narodom kakor težak jarem. Brezvestne pijavke so sesale ljudsko kri in nebroj poštenih kmetov spravile na beraško palico. Posojilnica je začela boj proti tem roparjem ljudskega imetja, ki so jo smrtno sovražili in hoteli uničiti. Može, ki so vam ustanovili to posojilnico, so delali nesebično iz ljubezni do ubogega, goljufanega in izsesanega ljudstva. In vse to naj se zopet razdere s tem, da liberalci dobe posojilnico v roke! Kdo bo dal tak ljudski zavod, ki bodi dobrodelna ustanova, v roke sebičnim ljudem, ki gledajo le na svoj dobiček? Kmetje, ako hočete zopet plačevati po 8 odstotkov obresti, potem le volite liberalce! Ako pa imate zavest, da je posojilnica ljudski dobrodelen zavod, potem pokažite vsem liberalcem vrata. Vaše geslo bodi: **Proč z liberalci, ki hočejo višje obresti! Obrestna mera se mora znižati, zato krščanske može v odbor! Proč z vsemi, ki hočejo dobro živeti od ljudskih krvavih žuljev!** Zato pa volite v nedeljo 2. septembra spoštovanega moža, ki ima srce za ljudstvo in voljo mu pomagati v njegovi revščini — župana **Martina Matjašiča!**

— **Nesrečna smrt dunajskega Slovenca.** Francišek Breznik, sprevodnik južne železnice, stanujoč na Dunaju (XII., Eichenstr. 22), se je ponesrečil v torek 28. avgusta zvečer ob četrtna devet na kolodvoru v Dunajskem Novem mestu. Tovorni vlak je bil že gotov, da se odpelje proti Dunaju, Breznik je že nataknil na zadnjem vozu zgornji svetilnici in je pritrdjeval še spodnjo svetilko; v tem trenutku pridržata odzadaj še dva voza — po pomoti — ki pritisneta s toliko silo na Breznika, da mu železni kavelj popolnoma raztrga čreva. Poleg stoječi tovariš je bil ves oblit s krvjo nesrečnega Breznika. V groznih bolečinah je živel Breznik še pet četrtn ure. Prenesli so ga v bolnišnico v Dunajskem Novem mestu, a na poti tja je umrl, in so ga ponesli v mrtvašnico. Danes 30. avgusta so ga prepeljali na Dunaj in pokopali na pokopališču v Meidlingu. Pokojni Breznik je bil rojen pri Sv. Marjeti ob Pesnici na Štajerskem. Star je bil 32 let. Živel je v jako srečnem zakonu tri leta in zapušča svoji soprogi poldrugo leto staro hčerko. Bil je blaga duša, priljubljen pri vseh svojih tovariših, in je natančno izpolnjeval tudi svoje krščanske dolžnosti. Bog mu bodi milostljiv!

— **Milostivše igralcev v Opatiji.** Pred nedavnim časom je vzbudil samoumor neke v Opatiji se mudeče boljše dame veliko pozornost. Damo so našli ustreljeno na bregu od Opatije dalje proti Voloski. Ustreljena je bila v srce. Po raznih zapisnikih, ki so jih pri samomorilki našli, je policija spoznala, da se je dama zato usmrtila, ker je v hazardni igri izgubila vse svoje premoženje. Kje bi se pa bilo to zgodilo, je bilo početkom težko dognati. A zdaj so odkrili v kleti nekega poslopja silno razkošno urejeno igralno sobo, odkoder so peljali na razne strani tajni izhodi. Da ni prihajal ropot na površje, so bila vsa okna in vrata zadelana s posebno težkimi gardinami. Igralce so zalotili pri igri. Kot vodja banke je posloval neki Anglež Broom.

— **Umrl je v Gorici** gostilničar »Pri zvezdi« g. Vincencij Spacapan.

— **Gorelo je 29. t. m.** popoldne ob 3. uri na Kamenju pri št. Rupertu. Zgorela je vsa hiša do tal in skedenj in svinjak. Zavarovan je bil posestnik za 500 gld. Vrla požarna bramba iz št. Ruperta je omejila ogenj in rešila druga poslopja. Nesreča je prišla od tega ker se je kamenje razstreljevalo čisto v bližini poslopij. Druge večje nesreče ni bilo.

— **Angleško brodovje na Reki** je priredilo s 64 čolni angleške eskadre regato, ki se je vršila med Opatijo in Reko. Ob pol 4. popoldan dne 30. t. m. je zapustilo angleško brodovje Reko in odplopo proti Malti.

— **Morilka svojega lastnega deteta.** Kakor smo svoječasno poročali, so našle ženičice, ki so žele pšenico, v Vrtojbi na njivi zakopano truplo novorojenčka. Tne dni pa so orožniki prišli na Grahovem neko Terezijo Šorli, ki je na sumu, da je mati novorojenčka, katerega bi bila sama zadavila.

— **Mladeniške skupine v kaznilnicah** se ustanove. Tudi v Ljubljani, Mariboru, Gorici in Trstu se ustanove take skupine.

— **Hitra smrt.** Na Javorniku, okraj Kranjskagora, je prišel 50 let stari kočar Fran Tušar h kosilu domov. Po kosilu se je hotel uleči na posteljo, a zgrudil se je na tla. V par trenotkih je bil mrtev.

— **Prostovoljno gasno društvo Moste pri Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 2. septembra veliko vrtno veselico v prid gasilnega orodja na vrtu g. Franc Zakotnika, na kar se vsa bližnja bratska društva ter slavno občinstvo opozarja. Pri veselici sodeluje slavna tovarniška godba iz Vevč. Vspored je raznovrsten s drugimi zabavami. Začetek veslice je ob 3. uri popoldan.

— **K smrti majorja Blabolila** v Toplicah se poroča, da je umrl naravne smrti vsled kapi in da so vse druge govorice izmišljotine.

— **Medvedka z mladiči.** Iz Babnega polja se nam poroča: Dne 30. avgusta je šel lovec A. Troha v lov g. Vilharia iz Prezida in na potu srečal medvedko z mladiči. Sam v nevarnosti je streljal in takoj usmrtil medvedko in enega mladiča. Ostali so zbežali. Pred vsem bi bilo pa želiti, da bi v vsakem kraju določili može, ki bi tako stvar ogledali, da ne bi bilo treba v taki vročini voziti na c. kr. glavarstvo v Logatec, dobrih 10 ur daleč.

— **Kadilnikova veselica** bo v nedeljo pri Jesenicah.

— **Konferenca „Sodalitatis Ss. Cordis Jesu“** za ljubljansko dekanijo boode dne 5. septembra t. l. dopoldne ob 10. uri v knezoškofijski palači.

Ljubljanske novice.

Imenovanje. Knezoškofijski kancelar g. Viktor Steskaja je imenovan za konzistorijalnega svetnika.

lj Rusinski romarji v sv. deželo bodo se pripeljali v Ljubljano 7. septembra ob 3. uri 55 min. zjutraj; odhod iz Ljubljane ob 4. uri 5 min. zjutraj. Vračajoč se, bodo prišli v Ljubljano 26. septembra ob 7. uri 44 min. zvečer; odhod ob 8. uri 51 min. zvečer.

lj Nemška spaka. Danes zjutraj so bili prilepljeni po mestu, po raznih vogalih in stebrih listi s sledečo vsebino: In Samstag September I und II In Gasthaus bei kleblat Florianstrasse 24 Wird krenzhen ser Guthe Pedenung Beging um 6 ur nahmitag und Bies da fru eintritt frah. — O srečni Nemci!

lj II. odbora seja »Glasbene Matice« l. 1906/07 dne 29. avgusta. Navzoči: predsednik prof. Štritoi, odborniki gg.: Hubad, Hudovernik, Milčinski, dr. Ravnihar, Ravnikar, Rozman, dr. Rudež, Šebenik, Završan, Zotman, dr. Žirovnik in društveni upravitelj Juh. Zapisnikar tajnik Šebenik. Volil se je nov šolski odsek, ki bo za seje pripravljval vse šolske zadeve. V

niem so: šolski ravnatelj Gerbič, artistični vodja Hubad, šolski nadzornik Žebre in predsednik prof. Štritoi. Delokrog artističnega odseka se je razširil tudi na vse strani, tiče se koncertov. Zaradi učitelja za čelo je odbor v pogajanju. — **Predsednik naznanja:** Pismene zahvale so se poslale vsem denarnim zavodom, ki so prispevali za leto 1905/06, na občnem zboru izvoljena revizorja izvolitve nista sprejela, treba bo zato izrednega občnega zbora, druga polovica mestne podpore v znesku 1500 K se izplača že l. septembra namesto 1. oktobra, dr. Furlan je posredoval, da se je neka kazenska poravnava v znesku 460 kron obrnila v pokritje deficita, okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki je v isti namen darovala 50 kron. — **Nujnosti:** Glede začetka glasbene šole se ukrene vse potrebno; sprejele so se najnujnejše točke novega poslovnika za šolo; vpisovalo se boode dne 14., 15., 16. in 17. septembra. Redni pouk se pričene dne 18. septembra. Izvoli se slovenski jury za konkurenčne skladbe (Gerbič, Hubad), Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« je naznanilo kot svoja člana jury gg. Smrekarja in Schulza. — **Oddelejni referati:** Glede nagrad skladateljem letos izdanih muzikalij se ukrene vse potrebno. Predložijo se nov poslovniki za blagajniško poslovanje. — **Poročila funkcionarjev:** Blagajnik poroča o denarnem stanju. Razpoložljivega denarja je samo 730 K 67 h. Ker pa boode mestna podpora že l. septembra dvignjena, se bodo mogle izplačati učiteljske plače za ta mesec v znesku 1241 K 65 h. Pravni zastopnik dr. Ravnihar poroča o zapuščini g. Pavla Lozarija. Prodaja bo dne 4. septembra ob 9. uri dopoldne. Poročilo asanacijskega odseka: Dosedaj so darovali: a) enkrat za vselej 12 rodoljubov 1285 K 10 h, b) v mesečnih obrokih za avgust 67 rodoljubov 267 K, skupaj 1552 K 10 h. Za nabavo novih subskribentov pričene deputacija jutri. Preglednik poverjenistva poroča o razpošiljanju muzikalij in izvestja. Poročilo odseka za evidenco in nabavo novih članov: Sestavil se je imenik onih, ki še niso društveniki in poslala se jim bodo vabilna pisma k pristopu. Poročilo hišnega gospodarja o nujno potrebnih popravah hiše, ki se že vrše, se vzame na znanje. Blagajnik pokojniškega zaklada konstatira, da je prevzel dotične hranilne knjižice. Poročilo o bilanci bivše glasbene šole v Novem mestu se vzame na znanje. Skladatelj Davorin Jenko izda skupno svoje skladbe in jih izroči »Glasbeni Matici« v komisijselno razprodajo. — **Slučajnosti:** Sklene se, še veliko zalogo Foersterjeve opere »Gorenjski slavček« prodajati po nižnji ceni 4 K namesto prvotne cene 8 K za člane, 12 K za nečlane. Predsednik zaključil nato sejo, ki je trajala dve uri in pol.

lj Svarilo izseljencem. Parobrodna družba »Zino« razpošilja po svojem pooblaščenju A. Gergoletu v Chissi (Švica) prospekte, v katerih vspodbuja delavstvo, da bi se izselilo v S. Paulo v Brazilijo, kateremu se slika zelo ugodne razmere in »dober zaslužek«. Obetajo jim celo brezplačno vožnjo po suhem in po morju. Ker so pa razmere za delavstvo v Braziliji v resnici zelo neugodne in se niti toliko ne prisluži, da bi se zamogel vrniti v domovino, se vsakogar svari, naj ne hodi v Brazilijo.

lj Voz se je prevrnil danes zjutraj na Dolenjski cesti hlapcu Francetu Prašnikarju, ko je peljal z dolenskega kolodvora les. Ko se je les prevrnil je zadel Heleno Sernakovo, ki je peljala na mlekarškem vozičku razna živila, jo podrl na tla, da se je poškodoval. Na vozičku in na živilih ima Sernakova tudi 10 kron škode.

lj K liberalnim surovostim povodom katoliškega shoda se nam poroča, da med demonstranti ni bil poštni oficijant g. Gerbič, ampak nek drug gospod z enakim imenom.

lj Umrl so v bolnici: Franc Potokar, delavec, 39 let; Terezija Zaman, črevljarjeva vdova, 61 let.

lj V Ameriko se je včeraj odpeljala z južnega kolodvora 26 Slovencev, nazaj jih je prišlo pa 13.

lj Izgubil je neki gospod denarnico, v kateri je imel 27 kron denarja.

lj Ljubljanski sekstet na lok koncertuje danes, dne 31. avgusta, ob pol 10. uri zvečer v kavarni »Prešeren« ter vsaki dan ob 4. uri popoldne in ob 7. zvečer v Švicariji. Vstop vselej prost.

lj Italijanski policaji v Ljubljani. V Ljubljani se mudi šest italijanskih policajev. Pravijo, da so na dopustu.

SENZAČNA POROČILA O KRIEGHAMMERJEVI SMRTI.

Poročila, da je ustrelil po neprevidnosti bavarski princ Jurij Krieghammerja, najodločnejše zanikuje. Umrl je za marazmom. Princ Jurij ni bil niti na lovu in se je nahajal v Monakovem, ko naj bi se bila zgodila nesreča.

HRVATJE IN OKUPACIJSKI DEŽELI.

Zagrebski občinski svet je sklenil na predlog Starčevićeve stranke, da odpošlje oni dan, ko pride cesar v Trebinje, udanostno brzojavko v kateri tudi prosi, naj združijo Bosno in Hercegovino s Hrvaško, Slavonijo in Dalmacijo in tako ponove staro čestitljivo hrvaško kraljestvo pod habsburško dinastijo. Zagrebski občinski svet je tudi pozval vse mestne in občinske zastope v Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji, naj tudi oni odpošljejo slično brzojavko vladarju.

ČEŠKO-MAŽARSKO POBRATIMSTVO.

»Zveza ogrskih trgovcev« je pisala »Zvezi čeških tekstilnih tvorničarjev«, naj pošljejo svoje zastopnike na Ogrsko, da se rešijo Mažari tako dunajskih prekupcev. Mladončesko strankarsko vodstvo ni kaj zadovoljno, da deluje češko časopisje z »Narodnimi

Listy« na čelu za zbližanje Čehov in Mažarov. Izdalo je zato izjavo, ki naglašja, da priskočijo Mažari vedno Nemcem proti Čehom na pomoč. To je oviralo zgodovinsko utemeljeno in etnografično naravno zvezo med Čehi in Mažari. Zatiranje Slovakov pa obuja med Čehi trpka čuvstva proti Mažarom. Tudi Stranskega »Lidove Noviny« so dilo precej skeptično o češko-mažarskem pobratimstvu in pišejo, da je naiven, ki veruje, da bi imelo pobratimstvo resne posledice.

BOJ OB ČRNOGORSKI MEJI.

Turško vojaško patruljo v obmejni stražnici Vinicka ob črnogorski meji so napadli krščanski kmetje. Izgube v boju še niso znane.

V Ipeku, Albanija, so umorili Albanci krščanskega orožnika Radoja.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESARSKÉ VOJAŠKE VAJE V ŠLEZIJI.

Tešin, 31. avgusta. Cesar se je ob šesti uri zjutraj podal na manevrski teren.

DVORNI SVETNIK NEUMANN UMRL.

Dunaj, 31. avgusta. Dvorni svetnik Izidor Neuman, slavn dermatolog, je umrl na Moravskem.

MINISTER PACAK OBOLEL.

Praga, 31. avgusta. Pri včerajšnji vožnji po Vltavi je ministra Pacaka zadela solnčarica. Minister se je takoj odpeljal v Prago, kjer je kmalu zopet okreval.

CESARSKI NAMESTNIK NA MORAVSKEM.

Brno, 31. avgusta. Novi cesarski namestnik za Moravsko bo imenovan šele meseca januarja l. 1907.

RUMUNI ČASTE SRBSKE KRALJA. — DEMONSTRACIJA PROTI BOLGAROM.

Belgrad, 31. avgusta. Na potovanju kralja Petra po Vzhodni Srbiji je pri mestu Kladovu pričakalo in pozdravilo kralja veliko odposlanstvo romunskega kralja. Odposlanstvo je pozdravilo srbskega kralja v imenu romunskega kralja. Srbski kralj je šel na romunsko topničarico »Senetul« burno pozdravljen od rumunskih vojakov in naroda. Na čast romunskemu odposlanstvu je dal srbski kralj obed na srbski ladiji »Car Nikolaj«. Srbski kralj je napil romunskemu kralju, general Krajisenov srbskemu kralju, dinastiji in napredku Srbije. Romunsko odposlanstvo je spremljalo kralja do Brze Palanke. Ta sestanek je bil jako pristrčen in prijateljski.

JUGOSLOVANSKI DIJASKI KONGRES.

Sofija, 31. avgusta. Na jugoslovanskem dijaškem kongresu je govoril tudi hrvaški poslanec Babič, ki je prostoravljajočo se Bolgarijo primerjal z okupiranimi deželami, Bosno in Hercegovino. Tudi Klofač je govoril. Srbski govornik se mu je zahvaljeval, da štiti Bosno in dejal: »Avstrija bo tudi razočarana, ako meni, da bo skozi Srbijo šla na Balkan. Le preko naših trupel vodi pot.« Vergun je želel vsem Slovanom svobode in je zaključil svoj govor z besedami: »Živela slovska revolucija!« Klici: »Živela duma!«

SHOD PROTI MEMORALNOSTI.

Milan, 31. avgusta. Na shodu proti nemoralnosti je grof Valmarano ostro govoril proti sredstvom, s katerimi se javno razširja nemoralnost: nenravne podobe, kipi, izložbe i. t. d.

ZOPET ATENTAT V RUSIJI.

Peterburg, 31. avgusta. Proti ruskemu konzulu Leptevu v Tiencinu je bil izvršen atentat z revolverjem. Konzul je umrl. Napadalec, neki ruski podanik Levinski je aretiran.

VELIK FALIMENT V AMERIKI.

New York, 31. avgusta. Polom filadelfijske Real Estate Trust Company, katerih pasiva znašajo 88 milijonov dolarjev, je največja katastrofa, ki je doslej zadela ameriške banke. Vzrok poloma je predsednik društva Hipple, ki je izgubil velikanske svote s špekulacijami, katerih ni hotel zaupati svojim soupraviteljem. Hipple se je zastrupil. Hipplevega sina je osleparjena množica na cesti pobila na tla, policaji so ga komaj rešili.

Društva.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** naznanja, da je na veliki skupščini v Logatcu 2. t. m. razsodnikom izvoljeni g. prof. dr. Josip Tomišek odklonil to častno zvanje, ker je on naperjeno, ne bo rekel namenoma, a vsekako očitno v svojih posledicah proti možu, ki je z njim v najožji dotiki proti ravnatelju g. H. Schreinerju. Tem povodom si je vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« izvolilo vsled § 18, alineja 3 svojih pravil g. ravnatelja Schreinerja za interimnega družbenega razsodnika ter svetovalca v važnih družbenih zadevah. — **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani**, dne 29. avgusta 1906.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

	Čas opazovanja	Barom. (norm. na 0 m)	Term. (srednja)	Vetrov. (srednja)	Rel. vl. (srednja)	Sl. vid. (srednja)	Dr. obl. (srednja)
30.	9. sveč.	43 4	15 0	sr. svzh.	jasno		
31.	7. zjutr.	44 2	9 0	brezvetr.	megla		0 0
	4. pop.	43 0	23 1	sr. vzh.	jasno		

Srednja včerajšnja temp. 14 0°, norm. 17 1°.

Borzna poročila „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borse 30. avgusta 1906.

Kalošboni papirji.	Dena.	Blago
4% majeva renta	99 95	99 15
4% srebrna renta	99 95	99 15
4% avstrijska krona renta	99 25	99 45
4% zlata renta	117 05	117 25
4% ogrska krona	94 50	94 70
4% zlata	112 40	112 60
4% posojilo dežele Kranjske	99 20	100 20
4% posojila mesta Spljet	100 40	101 40
4% Zader	99 30	100 30
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 10	101 10
4% češka dež. banka k. o.	99 25	99 75
4%	99 35	99 85
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 10	101 10
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	104 40	105 40
4% zast. pisma Innerst. hr.	100	100 10
4%	100	100 15
4% ogr. cen. dež. hr.	100	100 30
4% hip. banke	100	101
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
4% obl. češke ind. banke	100 25	101 25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	
4% prior. dol. žel.	99 50	
3% juž. žel. kup. 1/1%	318 80	320 80
4 1/2% avstr. pos. za žel. p. o.	100 40	101 40

Srečke.

Srečke od 1. 1860 1/2	216	222
1864	216	228
1864	153 25	155 25
sem. kreditne I. emisije	28	290
II.	292 75	301
ogr. hip. banke	257	264
srbske a frs. 100—	97	104
turške	162	163

Basilika 21 60 23 60

Kreditne 4 6 — 64 —

Inomoške 79 — 84 —

Krakovske 87 — 92 —

Ljubljanske 87 — 84 —

Avstr. rud. kriša 48 50 50 50

Ogr. 29 25 31 25

Rudolfove 58 — 63 —

Salcburške 73 — 80 —

Dunajske kom. 508 — 516 —

Dela

Južne železnice	167 40	168 40
Državne železnice	676 75	677 75
Avstr. ogrske bančne delnice	1780	179
Avstr. kreditne banke	674 75	675 75
Ogrske	812	81 60
Zivnostenske	242	243 50
Premogokop v Mostu (Brux)	710	714
Alpske montan	597 25	598 25
Praške žel. ind. družbe	2804	2814
Rima-Murányi	580	581
Trbovljske premog. družbe	278	277
Avstr. orožne tovr. družbe	578	5 1 50
Češke sladkorne družbe	139	141

Valute.

C. kr. cekin	11 34	11 39
20 franki	19 08	19 11
20 marke	23 46	23 54
Severovisn	23 93	24
Marke	117 25	117 45
Laški bankovci	95 30	95 50
Rublji	252 25	253 25
Dolarji	4 84	5

Mizarski pomočniki

dobe takoj trajno delo proti dobri plači pri **Matko Maloviču**, mizarju v Novem mestu. 1944 3-1

Kupujte narodni kolek!

Posestvo

v **Kazljah na Krasu št. 27**, prve vrste, obstoječe iz krasnega poslopja, vinogradov, pašnikov in gozdov, je na **prodaj**. Posestvu pripada tudi vodnjak in mlin. Lastnik posestva dovoljuje vsakemu kupčevalcu vpogled. 1894 8-6

Josip Kljander, trgovec v Kazljah, pošta Sežana.

Sprejmeta se takoj 1943 2-1
dva zanesljiva dimnikarska pomočnika
pri
Ivanu Vrhovec-u,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 50.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

3291 212	Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz. Promete izdaja k vsakemu šrebanju.	Akcijski kapital K 2.000.000.—. Zamenjava in eskomptuje izdane vrednostne papirje in vnovčuje sapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavalje.	Rezervni zaklad K 200.000.—. Daje predjume na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.	Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzigaja. Promet s čeki in nakaznicami.
----------	--	---	---	---

Podružnice: Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Most, ulica 17, Žižkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Olavní trg 4, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberk, Schillerjeva cesta 3, Mödling, Fran Josipa trg 9, Novi Jičín, Crna cesta 8, Plzeň in Svltava. Menjalnice na Dunaju: I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariabferstrasse 76, VIII. Lärchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.	Menjalnična delniška družba 67 150-90 „MERCUR“ Dunaj, I., Wollzeile 10. Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000	Najkulantnejši nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcijskih, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja. Zamenjava in eskomptiranje izdanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.
---	---	---

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoške Tiskarne« v Ljubljani.



„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zaimčeno neškodljiva tekočina, ki za brani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. VASO PETRIČIĆ-u.

V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy in Anton Kanc v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu. 873 52-19

Arhitekt 1672 18

Ferdinand Trumler

oblast. konces. mestni stavb. mojster

Ljubljana — Pred škofijo 3

prevzema vseh vrst stavbe kot nove zgradbe, prezidave, adaptacije, prenovitve, rekonstrukcije, dalje izdelavo načrtov in proračunov, merjenje in cenitve.

Specialiteta cerkvene stavbe.
Izvršitev umetnih načrtov za vseh vrst poslopja in izvedba perspektivnih risb za ista.

Izredno kulantne cene in točna izvršitev

Učenca

za krojaško obrt sprejme takoj

ANTON BOŠTELE, krojaški mojster, Javornik. 1927 8-3

2 enonad-stropni hiši

se prodasta pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove lastnik na **Trnovskem pristanu št. 14** v Ljubljani. 1026 17

Zidarji tesarji in delavci

se sprejmo proti dobri plači pri stavb. podjetništvu 1938 2

F. Trumler, arhitekt, Pred škofijo, Ljubljana.

Iz proste roke naprodaj:
hiša, skedenj, hlev, svinjak, kozohiša, leo, 2 njivi, 2 gozda, travnik, vse pri cesti in pri vodi. 1933 2-1

Janez Pevo, Moravče, p. Sv. Križ pri Litiji.

Stanovanje

v **Cerkvenih ulicah št. 1, odda** se mirni stranki. 1951 3-1

A. TSCHINKEL na zet

priporoča vsem častitim gospodinjam svoje izvrstne nove izdelke, kakor **komplete, marmelade, kandirano sadje** in posebno po najnovejšem načinu izdelovano **cikorijno moko v lesenih zabojčkih**

En poizkus vam bo dokazal izvrstnost te domače robe. 1791 (10) Berite plakate

Prostovoljna prodaja.

Na prodaj je zaradi preselitve 1942 3-1

velika hiša na Jesenicah.

Hiša stoji zraven **novega kolodvora**, pri hiši je hlev, vodnjak in 2 vrta za zelenjavo in tudi vse občinske pravice. V hiši se izvršujeta zdaj 2 obrta, in sicer: izvrstno uspevajoča moderno opravljena pekarna in prodaja delikates.

Natančne pogoje pove **dr. J. Vilfan**, odvetnik v **Radovljici**.

Karel Planinšek

prva ljubljanska veležgalnica za kavo z elektriškim obratom ter specialna trgovina za kavo in čaj v Ljubljani

samo na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“
(postajališče cestne železnice)

priporoča vsak dan na stroj sveže žgano kavo; najfinejše vrste in preizkušene zmesi po najnižjih cenah. Po pošti razpošiljam vsak dan.

Ena steklenica 3 kg vsebine 2371 8

malinovega sirupa

lekarka **Piccolija** v Ljubljani,
nedosežne kakovosti,
se pošilja vštevši poštino in zavijanje po poštnem povzetju za K 5'30 v prvem pasu, sicer K 5'60.

V Ljubljani stane ena steklenica s 3 kg K 4'—; pasteurisirana steklenica (ca. 1 kg) K 1'50. Razpošilja se tudi v sodčkih po 20, 30, 40 in več kg.

O. Bernatovič

prodaja od 18. avgusta do 15. septembra radi pomankanja prostora po **zelo znižanih cenah**, dokler je kaj zaloge:

300
jopic za dame in deklice po gl. 1'50, 2'—, 2'50, 3'— do 5'—.

100
površnikov (raglansev) za dame in deklice v vseh barvah po gl. 2'50, 3'—, 4'—, 5'— do 6'—.

300
oblek iz sukna in kamgarna za gospode in dečke po gl. 3'—, 4'—, 5'—, 6'— do 8'—.

250
pralnih oblek iz sukna za otroke po gl. 1'— do 2'—.

Volnati klobuki za gospode in dečke od 50 kr. višje.

Površniki, ulstri, pelerine in haveloki po globoko znižani ceni. 1842 13

Angleško skladišče oblek.
LJUBLJANA, Mestni trg št. 5.

Gospodične

se sprejememo v popolno oskrbo v **Florijanskih ulicah šte. 10**, II. nadstropje. 1910 8-5

Vintgar

restavracija **Jos. Žumer**

se priporoča častitim gostom, letovičarjem, ob šolskih izletih, in sploh izletnikom.

Z naravnim vinom, svežim pivom, okusnimi toplimi in mrzlimi jedili.

Za zabavo je **pijanino**.

Na razpolago lastni vozovi in konji. Večji obedi naj se izvolijo pravočasno naznaniti. 1031 14

